ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

РЎЗНОМА 1928 ЙИЛ 11 ДЕКАБРДАН ЧИҚА БОШЛАГАН

Вилоят ижтимоий-сиёсий рўзномаси

№ 79 (10.328).

1992 йил 14 май пайшанба

Баҳоси 1 сўм.

ЎЗАРО ҚИЗИҚИШ УЙҒОТУВЧИ ЛОЙИҲАЛАРНИ АМАЛГА ОШИРИШДА ИҚТИСОДИЙ ҲАМКОРЛИК ҚИЛИШ ТЎҒРИСИДА ЭРОН ИСЛОМ РЕСПУБЛИКАСИ, ҚОЗОҒИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ, ҚИРҒИЗИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ, ПОКИСТОН ИСЛОМ РЕСПУБЛИКАСИ, ТУРКИЯ РЕСПУБЛИКАСИ, ТУРКМАНИСТОН ВА ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ЎРТАСИДА

БИТИМ

Эрон Ислом Республикаси, Қозоғистон Республикаси, Қирғизистон Республикаси, Покистон Ислом Республикаси, Туркия Республикаси, Туркманистон ва Ўзбекистон Республикаси (бундан буён томонлар деб юритилади) дўстлик ва бирдамлик қоидаларига асосланиб, ўз халқларининг тарихий ва маданий яқинлигига таяниб, тенглик ва ўзаро манфаатдорлик негизида ҳар томонлама иқтисодий алоқаларни ривожлантириш истаги билан қуйидагиларни келишиб олдилар:

1. Трансосиё темир йўл магистрали барпо этилишини, жумладан, 1995 йилгача Тежен—Сарагт—Машҳад темир йўли қурилишини тезлаштириш ва Қозоғистон Республикаси билан Хитой Халқ Республикаси ўртасидаги чегарада темир йўлнинг ўтиш жойи — Дўстлик станциясини жадал ривожлантириш.

2. Туркманистондан Эрон Ислом Республикасига, Туркия Республикасига ва Европа мамлакатларига биринчи босқичда йилига 1,5 миллиард кубметр ва иккинчи босқичда йилига 28 миллиард кубметр табиий газни етказиб беришни таъминлайдиган газ қувурини лойиҳалаштириш ва уни қуришни амалга ошириш. Манфаатдор томонлар Туркманистон гази мамлакатлар ҳудудидан камида 30 йил мобайнида бемалол ўтишини таъминлайдилар.

3. Томонлар халқаро автомобиль қатновини очиш учун Истанбул, Теҳрон, Исломобод, Ашгабат, Тошкент, Бишкек ва Олмаотани бирлаштирувчи катта автомобиль йўли участкаларини лойиҳалаштириш, қуриш ва таъмирлашни зарур деб топдилар.

4. Мазкур лойиҳаларни амалга оширишда иқтисодий ҳамкорлик қилиш учун томонлар уларнинг ҳар бирида манфаатдор томонлар тегишли идораларининг раҳбарларидан иборат таркибда мувофиқлаштириш кенгашларини тузишни мақсадга мувофиқ деб топдилар.

1992 йил 10 май уни Ашгабат шаҳрида инглиз ва рус тилларида бир нусхада тузилган, иккала матн ҳам бир хил кучга эга.

Эрон Ислом Республикасининг Президенти — А. ХОШИМИ-РАФСАНЖОНИ

Қозоғистон Республикасининг Президенти — Н. НАЗАРБОЕВ

Қирғизистон Республикасининг Президенти — А. АКАЕВ

Покистон Ислом Республикасининг Бош вазири — М. НАВОЗ ШАРИФ

Туркия Республикасининг Бош вазири — С. ДЕМИРЭЛ

Туркманистон Президенти — С. НИЕЗОВ

Ўзбекистон Республикасининг Президенти — И. КАРИМОВ

«Обуна—92»

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» МУШТАРИЙЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

«Тошкент ҳақиқати» рўзномасига 1992 йил иккинчи ярми учун обуна бошланди. Рўзномамизга янгидан обуна бўлувчилар ва аввал олти ойга ёзилиб, муддати 1 июлда тугаётган муштарийларимизга шуни маълум қиламизки, йил охиригача «Тошкент ҳақиқати»ни мунтазам ўқиш истагида бўлсангиз алоқа бўлимларига шошилинг. Айни шу кунларда обунани расмийлаштирганларга «Тошкент ҳақиқати» 1 июлдан етказиб берилади.

Бозор иқтисодиёти туфайли рўзномаларнинг нархи ҳам кескин ошиб кетганлиги сабабли «Тошкент ҳақиқати»нинг ярим йиллик обуна баҳоси 78 сўм бўлди. Бу аввалги обуначилар бир йилга тўлаган ҳақдан уч ҳисса кўп, лекин иккита даста оқ қоғоз баҳосидан ҳам арзон. Рўзномани мунтазам ўқиш истагида бўлган ўртоқларга унга албатта ёзилишни маслаҳат берамиз. Ёзилсангиз — ютқазмайсиз, сабаби «Тошкент ҳақиқати»ни сотувдан топиш қийин, дўконларга жуда оз миқдорда чиқарилади.

Илгари рўзномамизга обунани бир йилга расмийлаштирганлар хотиржам бўлишлари мумкин, уларга рўзнома эски нархда (10 тийин) етказиб бериладеради.

«Тошкент ҳақиқати» аввалгидек Сизларни қизиқтирган мавзуларни кенгроқ ёритиб, нафақат вилоят ижтимоий-сиёсий ҳаёти, балки шунингдек мустақил жумҳуриятимизда, хорижда юз бераётган янгиликлар, воқеа, хабарлар билан таништириб боради.

ЭСЛАТИБ ЎТАМИЗ, ОБУНА БАҲОСИ:
6 ойга — 78 сўм,
3 ойга — 39 сўм,
1 ойга — 13 сўм.
Рўзномамизнинг шартли рақами (индекси): 64672.

ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ.

ЎЗБЕКИСТОН—ҚОЗОҒИСТОН

Тошкент—Чимкент вилоятлари ҳамкорлиги

ОҒА-ИНИ, ҚОН-ҚАРДОШМИЗ

Гулистон қишлоқ кенгашининг Ғиштқўприк маҳалласида Чимкент вилоятидан қозоқ биродарларимизнинг Тошкент вилоятига келишига муносиб ҳозирлик кўрилди. Кенг, равон кўча атрофидаги дарахтларга оро бериш, йўлаклар озодалигини, ҳиёбонларни яна ҳам саранжом-саришталашга, Тошкент ноҳия ҳокимлиги, Қишлоқ кенгаши фаоллари, «Ўзбекистон 50 йиллиги» жамоа хўжалиги раҳбарлари ўзлари бош-қош бўлдилар. Уч-тўрт кун ичида табиат ёшариб, кўча ва хонадонлар атрофи файзига-файз қўшилди. Бунчалик тайёргарлик бежиз эмасди. Халқимизда бир гап бор: меҳмон отангдан улуғ, унинг изи етган жой гўзал ва оройишли бўлиши керак.

Шу йил 12 май куни эрталабдан бу ерда карнай-сурнай наволари янгради. Миллий либослар кийиб олган қизлар турфа гулларни дасталаб, меҳмонларни кутиб олишга чоғландилар. Икки вилоятни туташтириб турувчи майдон гавжумлашиб, байрамона тус олди.

Соат 10. Чимкент вилояти ҳокими Марс Уркинбоев бошлиқ меҳмонларни Тошкент вилояти ҳокими Сайфулла Сайдалиев раҳбарлигидаги мезбонлар самимий кутиб олдилар. Ўзбек ва қозоқ дўстларнинг бир-бирларига оқибати, меҳрли сўзлар билан кўнгил сўрашларини кузатаётган кишилар ўзларида йўқ қувондилар. Йиғилганлар орасида бир нуроний бобонинг шу сўзларини алоҳида эътибор билан тингладим. «Тотувликка не етсин, болаларим, аҳиллик бор жойда барака бор, ҳурмат бор, илоё ҳамиша ҳамрўз иноқ бўлиб яшайверайлик». Отахоннинг фикрларини биз билан мулоқотда Марс Фозилович ҳам таъкидлади.

— Икки вилоят меҳнаткашлари ўртасидаги дўстлик, алоқаларининг илдизи асрларга бориб тақалади, — деди у, — ота-боболаримиз доимо яхши қўшничилик, қариндош-уруғчилик руҳи билан яшаганлар. Ўзбек ва қозоқ оилалари орасида қуда-қудағайлар ҳам кўп. Ана шу анъаналарни давом эттириш бизнинг бурчимиз эди. Шукрлар бўлсинки, у камол топиб боряпти. Бозор иқтисодиёти шароитида бу ришталарни яна ҳам мустаҳкамлашга интиляпмиз. Беш йилга мўлжаллаб Чимкент ва Тошкент вилоятлариаро тузилган шартнома бажарилиб келмоқда. Бугунги ташрифдан кутилаётган мақсад ана шу ҳамкорликни яна ҳам такомиллаштириш.

Меҳмон сўнгги йилларда маданий, иқтисодий алоқалар бўйича қилинган ишлар ҳақида ҳам гапириб берди. Улар кам эмас. Чимкент вилоятида «Дўстлик байроғи» номи билан ўзбек тилида рўзнома чиқа бошлади. Ўзбек тилидаги мактабларга эътибор кучайтирилди. Ёзувчи ва шоирлар, маданият, санъат ходимларининг учрашувлари ташкил қилинди. Иқтисодий муаммоларни ҳал этиш борасидаги ҳаракатлар ҳам жонланмоқда.

— Биз вилоятимиз ҳудудида, мустақиллик йўлидан дадил бораётган Ўзбекистон заминида сиздек азиз меҳмонлар билан дийдор кўришиб турганимиздан беҳад хурсандмиз, хуш келибсизлар, — деди Тошкент вилоят ҳокими Сайфулла Сайдалиев. — Меҳр — кўзда, дейди халқимиз. Қанчалик бот-бот учрашсак, белгилаб олган режаларимизни очиқ диллик билан бажарсак, қадр-қимматимиз янада ошаверади, дўстлигимиз мустаҳкамланаверади. Ҳар иккала вилоятда ҳам бир-биримиздан ўрганадиган тажрибалар, бир-биримизни қувонтирадиган ютуқлар бор. Ана шулар кўп йиллардан буён қондош-жондош бўлиб келаётган ўзбек ва қозоқ халқлари манфаатига хизмат қилсин, деган ният билан бу ерга тўпландик. Бугунги дастур бўйича Чимкент вилояти шаҳар ва ноҳияларидан келган ҳокимлар Тошкент вилоятидаги муайян шаҳар ва районларга бириктириб қўйилганлар. Улар бориб бу жойлардаги ишлар билан танишадилар. Ўзларига маъқул соҳалар бўйича келгусидаги ҳамкорлик учун амалий режалар белгилаб оладилар...

Бир пиёла чойдан сўнг меҳмонлар йўлга чиқдилар. Уларнинг бир гуруҳи билан биз Тошкент районида бўлдик. Бу ноҳиядаги Тўла Би жамоа хўжалигига келдик. Раис Сайдулла Суннатов илгари бу колхоз «Ленинград» совхози деб аталганлиги, яқинда унга қозоқ халқининг Тошкентда XVII асрда истиқомат қилган таниқли фарзанди, зиёкор Тўла Би номи берилганлиги ҳақида сўзлаб берди.

— Районимиз ҳокимининг ташаббуси билан бўлган бу иш қўшни Сариоғоч райони меҳнаткашлари билан дўстлигимизни янада кучайтирди, — деди раис.

Шу райондаги Муҳаммаджон Фозилов (собиқ «Ленин йўли») номли колхозда меҳмонларни бепоён узумзорлар мафтун этди. Жамоа хўжалиги раиси Сидиқ Муҳаммаджонов 500 гектарлик боғда йилига 50 миллион сўмликдан кўпроқ даромад қилинаётганини ҳикоя қилди. Сариоғочликларнинг худди шундай боғлар яратиш ниятида эканликларини тинглаб, «сизларга, албатта кўмаклашамиз, кўчат билан ҳам ўзимиз таъминлаймиз», дея ваъда берди.

Чимкентлик меҳмонларнинг ана шу гуруҳи Тошкент Давлат аграр дорилфунунида, Қибрай райониdagi «Лимонарий» жамоа хўжалигида, шу райондаги «Қизил Ўзбекистон» колхозида ҳам бўлдилар ва ҳамкорлик юзасидан бир-бирлари билан фикр алмашдилар. Кейин улар Шайхонтоҳурдаги Тўла Би мақбарасига гул қўйдилар, бу ерда тиловат қилинди.

Шу куни қўшни вилоят делегацияси раҳбарларини Ўзбекистон Президенти Ислом Каримов қабул қилди.

Кечки пайт қозоқ биродарлар Тошкент районидаги Шредер номидаги илмий ишлаб чиқариш бирлашмаси боғи билан танишдилар. Шаҳар ва районларда кўрган-кечирганлари юзасидан суҳбатлашдилар. Бир пиёла чой устида бир-бирларига илиқ истак ва ниятларини баён этдилар. Бирлашма директори академик М. Мирзаев узумчилик борасидаги тажрибаларидан гапириб берди.

Шу ерда фурсатдан фойдаланиб биз Сайрам райони ҳокими Розақул Холмуродовдан у бўлган Қибрай районидан нималарни ўрганиб қайтаётганини сўрадик.

— Ҳоким Акбарали Йўлчиев, бизни қишлоқ хўжалиги, саноат соҳасидаги ютуқлар билан таништирди, — деди у. — очиғи, эртаки сабзавот етиштириш борасидаги тажриба мени қизиқтириб қолди. Шуни яқин кунларда батафсил ўрганиб, сайрамликларнинг бу маҳсулотларга бўлган эҳтиёжларини қондиришни дилимга тугиб қўйдим.

Зангиота райони ҳокими Жамил Жалилович Маликов Чимкент вилоятининг Келес, Киров районлари ҳокимларини ноҳия ҳаёти билан таништирди. Бу ноҳияда ишлаб чиқарилаётган халқ истеъмоли буюмларини меҳмонлар харид қилишга аҳдлашиб олишди.

— Бугунги ташрифимизни самарали ўтказишда ташкилотчилик кўрсатган Тошкент вилояти ҳокимлигидан беҳад миннатдормиз, — деди хайрлашув чоғида Марс Фозилович Уркинбоев, — бу учрашув ҳамкорлигимизни ошириши, шубҳасиз. — Айниқса, биз икки республика, икки вилоят халқларининг бир-бирига бўлган меҳрли туйғуларини Президент Ислом Каримов ҳузурида қабулда бўлганимизда тўла ҳис этдик. Бу қайноқ туйғу қалбларимизда мангу қолади. Ўз навбатида сиз қадрдонларни июнь ойида Чимкент вилоятига таклиф этамиз. Бағримизни очиб кутиб оламиз.

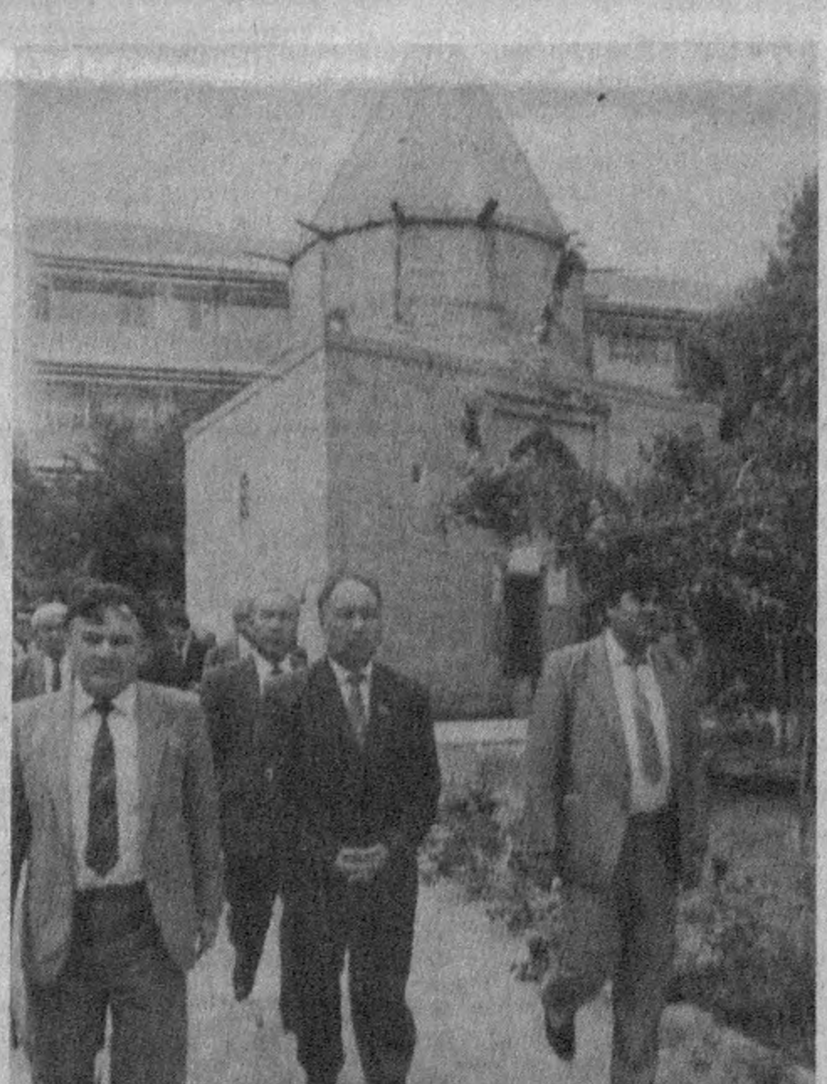

Худди шундай илиқ сўзларни Тошкент вилояти ҳокими Сайфулла Давирович ҳам билдирди. «Вилоятимиздаги ҳар бир шаҳар, ҳар бир районнинг калитини қўлингизга бериб қўйишга тайёрмиз. Эшикларимиз ҳамиша очиқ, марҳамат қилаверинглар, биродарлигимиз, ҳамкорлигимиз, иқтисодий кўмакдошлигимиз ичида давом этаверсин», деди у.

Таниқли хонандалар Ғуломжон Ёқубов, Хайрулла Лутфуллаев, севимли раққоса Маъмура Эргашева, бадиий ҳаваскор Қулмахон Дуйсеновлар дўстлик учрашуви қатнашчиларига маданий хизмат кўрсатдилар. Учрашув чоғида меҳмонларга эсдалик совғалари топширилди.

Саидвали ҲАСАНОВ.

СУРАТДА: учрашувдан лавҳалар.

Суратчи В. ХАРИТОНОВ.

ҚЎШМА БАЁНОТ

1992 йил 9-10 май кунлари Ашгабат шаҳрида Эрон Ислом Республикасининг Президенти Али Акбар Хошими-Рафсанжони, Қозоғистон Республикасининг Президенти Нурсултон Назарбоев, Қирғизистон Республикасининг Президенти Асқар Акаев, Покистон Ислом Республикасининг Бош вазири Муҳаммад Навоз Шариф, Туркия Республикасининг Бош вазири Сулаймон Демирэл, Туркманистон Президенти Сапармурот Ниёзов ва Ўзбекистон Республикасининг Президенти Ислом Каримовдан иборат давлат ва ҳукумат бошлиқларининг учрашуви бўлди.

Қозоғистон, Қирғизистон, Тожикистон, Туркманистон ва Ўзбекистон мустақилликка эришганлигининг тарихий аҳамиятини таъкидлаб, минтақадаги ҳамжиҳатлик ва ишонч даражасини оширишга олиб келадиган ҳамда ўзаро манфаатдорлик, тенглик, мустақилликни, истиқлолни ҳурмат қилиш, ҳудудий яхлитлик, бир-бирларининг ички ишларига аралашмаслик қоидалари асосида ҳамкорликни йўлга қўйишга интилиш натижасида юз бераётган ижобий ўзгаришлардан мамнуният изҳор қилиб,

барча давлатларнинг ўз сиёсий ва ижтимоий-иқтисодий тараққиёт йўлини эркин танлаб олишини эътироф этиб,

БМТ Низоми қоидалари ва мақсадларига содиқликни тасдиқлаб,

кўп томонлама минтақа ҳамкорлигини ривожлантириш тўғрисида Иқтисодий Ҳамкорлик Ташкилоти (ИҲТ) олий даражадаги биринчи Теҳрон учрашувининг муҳимлигини таъкидлаб,

иқтисодиёт, савдо, маданият, илм-фан, техника ва бошқа ижтимоий соҳалардаги ҳамкорликни кенгайтириш ҳамда чуқурлаштириш минтақа халқларининг тараққиёти ва гуллаб-яшнашига катта ҳисса қўшишига, шунингдек, жаҳонда вазиятни тағин ҳам соғломлаштиришга кўмаклашишига ишонган ҳолда қуйидагиларни маълум қиладилар:

1. Томонлар иқтисодий ва савдо алоқалари улар ўртасидаги муносабатларнинг кўп қисмини ташкил этишига асосланиб савдо-сотиқ ҳажмини кўпайтиришга, шунингдек, сармоя солиш юзасидан қўшма лойиҳаларни ишлаб чиқишга ҳаракат қиладилар.

2. Томонлар бир-бирларига делегациялар юборадилар, кўргазмалар, анжуманлар, шунингдек кўзда тутилган хизматларни амалга ошириш ва молларни сотиш учун бошқа тадбирларни ўтказадилар.

3. Томонлар устивор, ўзаро манфаатли асосларда молларни айирбош қилишга, бир-бирларига энг қулай шароит яратишга, шунингдек қўшма банклар, кичик ва ўртача корхоналар барпо этишга тайёр эканликларини маълум қиладилар.

4. Томонлар ўзлари ўртасида автомобиль йўллари, темир йўллар, ҳаво ва денгизлар орқали қатнаш йўлларини ва алоқа линияларини ўрнатиш ва кенгайтириш муҳимлигини ҳисобга олиб, шу йўналишларда икки томонлама ва кўп томонлама лойиҳаларни ишлаб чиқиш ҳамда уларни амалга оширишга келишиб олдилар.

5. Томонлар газ ва нефть қувурларини қуриш, жумладан нефть ва газ қазиб чиқариш ҳамда уларни қайта ишловчи иншоотларни қуриш мазкур минтақа мамлакатларининг иқтисодиёти меъёрий ишлаши ва ривожланишини таъминлашга, шунингдек табиий газ ва нефтни жаҳоннинг бошқа мамлакатларига етказиб беришга имкон яратишини таъкидлайдилар.

6. Томонлар имтиёзли бож тўловларини жорий этиш, халқаро қоидалар ва шартномаларга мувофиқ ўз ҳудудлари орқали одамлар ва молларнинг эркин ҳаракат қилиши учун чегаралардан ўтиш шартларини соддалаштириш имкониятларини кўриб чиқишга келишиб олдилар.

7. Минтақада туризмни ривожлантириш ва ҳамжиҳатликни яхшилаш мақсадида томонлар мамлакатларнинг маданиятини, тарихини ўрганиш учун биргаликда ҳаракат қилиш тадбирларини ишлаб чиқишни, шунингдек тарихий, меъморий ёдгорликларни тиклашни зарур деб ҳисоблайдилар.

8. Томонлар Иқтисодий Ҳамкорлик Ташкилоти ўзаро ҳамкорликни ривожлантириш учун фойдали иш қилади, деб таъкидлайдилар ва ташкилотга аъзо бўлган давлатлар унинг мақсадларини амалга ошириш учун бутун кучларини сарфлашлари лозим деб келишиб олдилар.

9. Томонлар минтақадаги ҳамкорликни чуқурлаштирар эканлар, бошқа давлатларнинг манфаатларига хавф соладиган қандайдир блоклар тузиш ниятлари йўқлигини таъкидлайдилар.

10. Томонлар Ташқи ишлар вазирларига Осиёда ўзаро алоқалар ва ишонч чораларига доир кенгашни чақириш имкониятини ўрганишни топширишга келишиб олдилар.

11. Томонлар ўзаро қизиқиш туғдирувчи муаммолар юзасидан биргаликда учрашиш доирасида мунтазам маслаҳатлашишнинг фойдали эканлигини таъкидлайдилар.

Олий даражадаги Ашгабат учрашуви қатнашчилари — президентлар ва бош вазирлар меҳмондўстлиги ва самимий кутиб олганлиги учун Туркманистон Президенти С. А. Ниёзовга миннатдорчилик билдирдилар.

Эрон Ислом Республикаси номидан
А. ХОШИМИ-РАФСАНЖОНИ

Қозоғистон Республикаси номидан
Н. НАЗАРБОЕВ

Қирғизистон Республикаси номидан
А. АКАЕВ

Покистон Ислом Республикаси номидан
М. НАВОЗ ШАРИФ

Туркия Республикаси номидан
С. ДЕМИРЭЛ

Туркманистон номидан
С. НИЕЗОВ

Ўзбекистон Республикаси номидан
И. КАРИМОВ.

ИШОНЧ ЁРЛИҒИ ТОПШИРИЛДИ

Ўзбекистон Президенти И. А. Каримов 11 май куни Хитой Халқ Республикасининг Ўзбекистон Республикасидаги фавқулодда ва мухтор элчиси Гуань Хэньгуанни қабул қилди.

Хитой элчиси И. А. Каримовга ишонч ёрлиғини топширди.

Элчи Ўзбекистон билан Хитой Халқ Республикаси ўртасидаги дўстлик ва ҳамкорликни ривожлантириш учун бутун куч-ғайратимни сарфлайман деб, Ўзбекистон Республикасининг бошлиғини ишонтирди.

Ўзбекистон Президенти И. А. Каримов Хитой халқига фаровонлик, турмушнинг барча соҳаларида катта муваффақиятлар тилади. И. А. Каримов билан элчи ўртасида ошкора, дўстона муҳитда суҳбат бўлиб ўтди.

Ишонч ёрлиғини топшириш маросимида Ўзбекистон Республикаси Ташқи ишлар вазири У. А. Абдураззоқов ҳозир бўлди.

(ЎзА).

ХИТОЙ ХАЛҚ РЕСПУБЛИКАСИНИНГ ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИДАГИ ФАВҚУЛОДДА ВА МУХТОР ЭЛЧИСИ ГУАНЬ ХЭНЬГУАН

1940 йилда Хэйлунцзян вилоятида туғилган. 1965 йилда Хэйлунцзян дорилфунунини битирган.

1965—1968 йилларда Хитой Халқ Республикасини чет эллар билан маданий алоқа ишлари комитети таълим бўлимида таржимонлар бюросида ишлаган. 1968 йилдан бошлаб дипломатия хизматида.

1968—1974 йиллар — ХХРнинг СССРдаги элчихонаси аттешеси.

1974—1980 йиллар — ХХР ташқи ишлар вазирлиги Совет Иттифоқи ва Шарқий Европа мамлакатлари бўлимининг референти.

1980—1982 йилларда ХХР ташқи ишлар вазирлигининг дипломатия академиясида ўқиди.

1982—1983 йиллар — Совет Иттифоқи ва Шарқий Европа мамлакатлари бўлимининг иккинчи котиби.

1983—1987 йиллар — ХХРнинг Карочидаги бош консулхонаси консули.

1987—1988 йиллар — Совет Иттифоқи ва Шарқий Европа мамлакатлари бўлимининг биринчи котиби.

1988—1991 йиллар — ХХР ташқи ишлар вазирлигида кадрлар бўлимининг биринчи котиби, сектор мудирининг ўринбосари.

1991—1992 йилларда ХХР элчихоналари билан ишлаш бўлими мудирининг ўринбосари бўлди.

1992 йил мартда ХХРнинг Ўзбекистон Республикасидаги фавқулодда ва мухтор элчиси этиб тайинланди.

Уйланган, икки ўғли бор.

ЭЛ ДАСТУРХОНИНИ ЎЙЛАБ

Яқинда Тошкент вилояти тайёрлов-савдо ширкати бирлашмасининг тайёрловчи, қайта ишловчи ва савдо мутахассислари билан биргаликдаги кенгайтирилган семинар кенгаши бўлиб ўтди.

Унда вилоят бирлашмаси ходимларининг иқтисодиётнинг бозор муносабатларига ўтиш жараёнида тезкорлик билан амалга оширадиган чора-тадбирлари ва вазифалари ҳақида бирлашма бошқаруви раиси Ж. Эргашхўжаевнинг ҳамда бозор иқтисодиётига ўтиш даврида маҳсулот тайёрлаш, қайта ишлаш ва улар билан савдо қилишда ҳисобот ишларидаги ўзгаришлар тўғрисида бирлашманинг бош муҳосиби Х. Қўзиевнинг маърузалари эшитилди ва муҳокама қилинди.

Семинар-кенгашда бозор муносабатларига ўтаётган даврда нархларда содир бўлаётган ва бўладиган ўзгаришлар ҳақида Тошкент вилояти молия бошқармаси бошлиғининг муовини А. Умарбеков, ҳакамлик ишларидаги ўзгаришлар ҳақида вилоят ҳакамлигининг бош ҳакам А. Петриченко, юк жўнатиш ва қабул қилиб олишда темир йўл транспортидаги алоқалар тўғрисида Тошкент темир йўллар бўлинмаси бошлиғи Р. Зокировлар ахборот бердилар.

Йиғиннинг қатнашчилари Зангиота ноҳия тайёрлов савдо ширкат бирлашмасига тегишли тармоқлардаги иш жараёни билан танишдилар.

Кенгаш қатнашчилари кўпроқ қишлоқ хўжалик маҳсулотларини тайёрлаб, халқ дастурхонига етказиб бериш мақсадида барча вилоят давлат, жамоа хўжаликларига, бўрдоқичилик-томорқа уюшмаларига, қишлоқ хўжалик ишчилари, ижарачилари, ширкатлари, деҳқон ва шахсий хўжаликларга қарата мурожаатнома қабул қилдилар.

Жумҳурият прокуратурасининг 70 йиллиги олдидан

АДЛИЯ КАТТА МАСЛАҲАТЧИСИ

Ҳуқуқшунослар ҳақида ҳикоялар

Ўзинг яхши билган, қадрдон бўлиб қолган дўстинг, унинг ишлари, шахсий ҳаёти ҳақида ёзиш ҳам осон, ҳам қийин. Осонлиги шундаки, қоғоз титкилаб, унинг меҳнат фаолияти, хизматлари ҳақида маълумот изламайсан, бошқалардан сўраб-суриштирмайсан, хотирангдаги айни бор гапларни ёзасан-қўясан.

Лекин қийинлиги шундаки, қаҳрамонингни қайси жиҳатларини очиб бериш ҳақида иккиланиб қоласан, бирини олсанг, бири қолиб кетаётгандек...

...1965 йил эди, чамамда. Гулистон уйғонган Мирзачўлнинг — Сирдарё вилоятининг марказига айланганига икки йил ҳам бўлгани йўқ. «Сирдарё ҳақиқати»да муҳаррир ўринбосари эдим. Бир куни Исмоил ака Сулаймонов (муҳаррир) менга: «кечқурун дайдиб кетиб қолманг, бир жойга мукаллифмиз» деди. Шаъмани тушундим. Оилам Тошкентда, ёлғиз ўзим яшардим. Шу боис ишдан бўш кезларимда, кечқурунлари ҳамкасб дўстлар уёқбуёққа олиб кетишарди, бирон қишлоқдами, чойхонадами, ўтириш-пўтириш бўлиб қоларди, хуллас, «дайдиш»лар бўлиб турарди.

...Мўъжазгина, саранжом-саришта, кулиб турган ҳовлига кириб бордик. Уй бекаси ва хонадон соҳиби ажиб бир хурсандчилик, очиқ чеҳра билан кутиб олишди. Хонада бир киши — мен учун нотаниш меҳмон. Давра секин-аста қовуша бошлади. Орадан анча фурсат ўтгач ўша тўладан келган, девқомат меҳмон кулимсираб, мезбонга мурожаат қилди:

— Қани, энди бир эшитайлик...

Мезбон тавозе билан ҳаммамизга бир назар ташлади-да, жовон ёнида илиғлиқ турган дуторни қўлга олиб созлай бошлади. Сеҳрли «Чўли ироқ» хона бўйлаб таралди. Куйни астойдил тинглаётганимизни кўриб мезбон янада очилди, пардалар тилга кирди, тор сайрай бошлади. Энди «Муножот» диллларга бамисоли нурдек оқарди. Куйлар куйларга улангач, майингина ҳиргойи бошланди:

«Эрам гулзорида ҳар важҳдин
раънолигинг бордур...

Ҳиргойи чинакам қўшиққа айланди, шу пайт ҳаммамиз ғазал сўзларининг мағзини чақиш билан банд бўлиб қолдик. Хонанда авж пардасига чиқа бошлади:

Халойиқ ичра кўзғолди,
нечукким фитналар бонс:
Ўзингни ҳам бироз лекин кўнгил
оролигинг бордир...»

Айни паллада ижрочини шахсан танимаган бегона одам албатта уни малакали созанда, санъаткор деб ўйлаши шубҳасиз эди. Йўқ, у... малакали ҳуқуқшунос — Гулистон районининг прокурори Восиқ ака Манноnов эди. Тўрда дутор куйига монанд тебраниб ўтирган меҳмон Гулистон райкомининг биринчи котиби Ғани ака Қодировлигини билдим. Суҳбатимиз ярим тунгача давом этди. Шу вақт ичида на бир оғиз ишдан, ва на бир оғиз сиёсатдан гаплашдик. Асосий мавзу — адабиёт, санъат, шеърият ва куй-ғазалу ҳофизлар ҳақида кечди.

Ҳаёлан қиёслай бошладим: дуторни шу қадар маромида чертиб ўтирган, қадди-қомати келишган бу ёқимтой мезбон қаёқда-ю, жиддий қиёфадаги, суд мажлисларида айблов фикрини ёқлайдиган, қамаш ёки уйини тинтув қилишга рухсатномага имзо чекадиган муросасиз қонун посбони — прокурор қаёқда...

Ҳа, Восиқ ака ҳаётда ана шундай одамшаванда, забони ширин, ҳар қандай давра, улфатчиликка руҳ бағишлайдиган ўта дилкаш одам. Шунинг учун ҳам унинг дўстлари, қадрдонлари, ошна-оғайнилари кўп. Унинг оғир, масъулиятли ва нозик лавозимда шу қадар обрў-эътибор орттиришига эҳтимол ана шу хислатлари катта ёрдам бергандир.

Мен бутун меҳнат фаолиятини ана шу касбга бағишлаган, шунча йил давомида ўзига гард-ғубор юқтирмай келаётган, катта тажриба орттирган, олий маълумотли, билимдон, ишчан ҳуқуқшунос Восиқ ака Манноnовни талабалик йилларидан биламан, биз бир олийгоҳни олдинма-кейин битирганмиз. Фалакнинг гардиши ҳаммамизни ҳарёққа ташлади. Лекин Восиқ ака ўз касбини маҳкам ушлади-ю, тақдирини у билан бир умрга боғлади.

Яқинда жумҳурият прокуратурасининг 70 йиллиги нишонланади. Бу сананинг ўзига хос шонли, ёзса арзийдиган тарихи бор. Хўш, тарих нима ўзи? Ҳар бир соҳанинг ўтмиши, тарихи ўша соҳага даҳлдор кишиларнинг ишлари, ҳаёти, меҳнат фаолияти ва фидойилиги эмасми? Тарихни халқ — жонли одамлар яратади, Восиқ ака ҳам ана шу халқнинг фарзанди, ўз соҳаси тарихида чуқур из қолдирган касбига содиқ фидойилардан бири.

Тошкентда яшаб, бутун умрини эл хизматига, тиббиётга бағишлаган машҳур Маннон табибни эшитгандирсиз? Ота-онадан, ёш қолган Восиқжон амакилари ва раҳматли буваси ана шу Маннон табиб тарбиясида ўсди, улғайди. Зуваласи пишиқ, палаги тоза инсон бўлиб шаклланди, вояга етди. Ундаги салоҳият зийраклик ва уддабурронлик ҳамда ўқувини пайқаган тажрибали муаллим, маориф аълочиси Абдумутал ака ўз жиянига алоҳида эътибор билан қаради. Унга ҳам оталик, ҳам амакилик қилди, илм олишга рағбатлантириб, техникумга ўқишга киритди. Уни битирган Восиқ ака Москвадаги олийгоҳда ўқий бошлади. Лекин уни тугатиш насиб этмади: унинг рафиқаси ва бир фарзанди Маннон табиб қарамоғида эди, Москвада яшаётган Восиқ акага моддий ёрдам берувчи ҳам шу киши эдилар. Аллоҳнинг иродаси билан Маннон ота қазо қилдилар, шу туфайли Восиқ ака Тошкентга қайтди ва Москвада ўқишни давом эттириш учун бора олмади. Тошкент юридик олийгоҳига ўқишга кирди, уни имтиёзли диплом билан тугаллади.

Ана шундан сўнг унинг ҳуқуқшунос сифатида мустақил фаолияти бошланди. Уни 1954 йилда Андижон вилоятига ишга юборишди. Дастлаб терговчи, кўп ўтмай вилоят прокуратурасида бўлим прокурори, сўнг бўлим бошлиғи лавозимларида ишлади, катта амалий тажриба орттирди.

Ҳар бир соҳада ишлаган одам олдига бирон аниқ мақсад қўйиб, шунга интилса, уёқ-буёққа шох ташламаса, қоқилмай-нетмай тўғри ва астойдил ишласа, машаққатларга дош бера олса, албатта мақсадлари рўёбга чиқиши, эл назарига тушиши турган гап. Восиқ ака шундайлар хилидан. Унинг ишчанлиги, хизматлари зое кетмади. Уни 1958 йилда жумҳурият прокуратурасининг бўлим прокурори этиб тайинладилар. Бу ерда янада пишди, тобланди. Энди уни мустақил ишларга йўллашди. 1960—1969 йиллар ичида Гулистон шаҳри ва Гулистон райони ҳамда Янгиер шаҳри ва Янгиер райони прокурори лавозимларида ишлади. Умрининг салкам ўн йилини Мирзачўлда ўтказди. Дарвоқе, Восиқ ака фақатгина ўзининг асосий иши билангина чекланиб қолмади: ҳуқуқшуносликнинг тарихига доир илмий изланиш олиб борди. 1967 йилда номзодлик диссертациясини ёқлади, унга юридик фанлари номзоди илмий даражаси берилди.

Сирдарё вилояти собиқ обкомининг собиқ биринчи котиби раҳматли Носир Маҳмудовнинг ҳазиломуз айтган бир гаплари ҳамон ёдимда: «Мирзачўлда муттасил ўн йил ишлаган одамга Қаҳрамон унвони бериш мумкин...» Восиқ акага ҳамкасблари, дўст-биродарлари бу «унвон»ни 1969 йилдаёқ беришган.

Худди шу йилнинг охирида чўл қаҳрамонини яна жумҳурият прокуратурасига ишга таклиф этишди. Орадан ҳеч қанча ўтмай, уни умумий назорат бошқармасининг бошлиғи этиб тайинлашди. У ана шу лавозимда ва ҳайъат аъзоси бўлиб салкам ўн беш йил ишлади.

Прокуратурада ўзига хос ички бир қоида бор: қаерда малакали ва тажрибали ходимга эҳтиёж бўлса, жиддий синовлардан ўтган одам ўша ерга ташланади, Восиқ ака ана шундайлар рўйхатида эди, энди уни Тошкент шаҳар прокуратурасининг умумий назорат бўлимига бошлиқ қилиб тайинлашди, ҳайъат аъзоси қилишди. Шу бўлимнинг катта прокурори бўлиб ишлади.

Йиллар ўтди, оқар сув каби. Ёш улғайди, прокуратура органларида салкам қирқ йиллик салмоқли меҳнатни якунлаш пайти келди. Мана, ўша самарали фаолиятининг маҳсуллари: Восиқ акага «Жумҳуриятда хизмат кўрсатган юрист», «Прокуратуранинг фахрий ходими» унвонлари берилди. Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши Раёсатининг Фахрий ёрлиқлари билан тақдирланди. Бир неча бор иттифоқ ва республика прокуратуралари томонидан ҳам моддий, ҳам маънавий рағбатлантирилди. Ва ниҳоят республика аҳамиятига молик шахсий пенсионер...

Бундай қадр-қимматга у шунчаки прокуратура органларида узоқ йил ишлаганлиги учунгина сазовор бўлгани йўқ, албатта. Ўтган йиллар давомида умрининг мазмунини ўз касбига бахшида этди, бурчига содиқ қолди, адолат тарозисининг ўлчовида оғишларга йўл қўймади, неча-неча жиноятчилар билан юзма-юз тўқнашди, қонунни, эл ва давлат манфаатларини қатъий ҳимоя қилди, жиноятчиликка қарши кураш, қонунчиликни мустаҳкамлаш ишларига катта ҳисса қўшди. Жумҳурият прокуратурасининг 70 йиллиги муносабати билан Восиқ ака шу ҳиссани янада кўпайтирди: прокуратура тарихини акс эттирувчи китобни тайёрлаш ишига фаол қатнашди, ундаги муаллифлар сафидан муносиб ўрин олди. Янги, чиройли, безатилган бу китобнинг эндигина босмадан чиққан дастлабки нусхасини варақлар эканмиз, адлия катта маслаҳатчиси Восиқ Манноповнинг ўз касбини қанчалик қадрлашини янада чуқурроқ ҳис этамиз.

Биз одатда бирор соҳага даҳлдор одамнинг фаолияти ҳақида ёзганда кўпинча унинг оддий инсон сифатидаги шахсий ҳаёти, ўй-кечинмалари, қувонч ва ташвишлари, оилавий аҳволи ҳамда маънавий оламияти ҳақида гапиришдек муҳим жиҳат эътиборимиздан четда қолади. Аслида эр йигитнинг омади, ишининг бароридан келиши, асаби бутунлиги, саломатлиги-ю, кайфияти, хотиржамлиги, оиласидаги муҳит, энг яқин ҳамроҳининг муносабати, мадади билан чамбарчас боғлиқдир. Восиқ ака ҳаётда ана шундай беқиёс мададни ҳис қилиб келмоқда. Унинг рафиқаси Махсумахон опа умр йўлдошигина эмас, балки энг яқин дўст, маслаҳатгўй ва содиқ кўмакчи бўлиб келди. Турмушнинг аччиқ-чучугини бирга тотди, машаққатларни сабр-бардош билан енгди, рўзғор юкини бирга кўтарди, ҳамиша маънавий мадад берди; ўзининг оилага, эрга бўлган чинакам садоқати, феъли кенглиги ва жафокашлиги билан тоғдек таянч бўлиб келди, уч қиз ва уч ўғил ўстириб вояга етказдилар. Улар турли соҳалар бўйича олий маълумотли мутахассис бўлиб етишишди, жамиятда ўз ўринларини топиб, мустақил ҳаётга йўлланма олишди. Улар ўз қайноқ бағирларида 17 набирани тарбиялашмоқда.

Мен юқорида Восиқ акани зуваласи пишиқ, палаги тоза дедим. Худди шундай. Ўзи пайғамбар ёшидан ошган бўлса-да, қадди-қомати ҳамон алифдек тик ва навқирон (кўз тегмасин), дилкаш ва истараси иссиқ. Ҳаётга, яшашга ва меҳнатга бўлган иштиёқи нигоҳидан шундоққина порлаб турипти. Ҳозир Ўзбекистон Республикаси халқ депутатлари ва Президент сайловларини ўтказиш бўйича марказий сайлов комиссияси раисининг ёрдамчисидир.

...Баъзан бахтни жуда дабдабали сўзлар билан ифодалаймиз. Лекин аслида бахт нима ўзи? Восиқ аканинг ҳаётда эришганлари, оиладаги тўкислик — бутлик, орттирилган қадр-қиммат, эл-юрт назарига тушиш — шунинг ўзи минг қатла шукроналарга татигулик чинакам инсоний бахт эмасми?! Қани энди ҳаммага ҳам ана шундай бахт насиб этса. Тақдири азалда рақам қилинган ризқ-насибани биров яримта қила олмас экан. Зеро:

... Сен азиз этган қулингни ҳеч киши
хор айламас,
Сен агар хор айласанг, ҳар ерга борса
хордир...

Нўмон НАСИМОВ.

МУСТАҚИЛЛИК ПОСБОНЛАРИ

Мудофаа соҳасида туб ўзгаришлар рўй бераётир. Бу энг аввало мустақил қўшинлар тузиш, ҳарбий хизматга чақириладиган йигитларимизнинг республикамиз ҳудудида ўз бурчларини ўташлари билан боғлиқ тадбирлардир.

Ўзбекистон Республикаси Президенти девонининг бош маслаҳатчиси Б. Қосимов билан шу мавзуда суҳбатлашдик.

— **Баҳодир Эргашевич, яқинда олимлар шаҳарчасига йўлим тушиб, Туркистон ҳарбий округи биноси пештоқида миллий байроғимиз ҳилпираб турганини кўрдим. Севиндим. Илгари бу бинода Туркистон ҳарбий округи ишларди...**

— Ҳозир у ерда Мудофаа ишлари вазирлиги фаолият кўрсатяпти. Республика Олий Кенгашининг «Ўзбекистон Республикаси ҳудудида жойлашган ҳарбий қисмлар ва ҳарбий ўқув юртлари тўғрисида» деб чиқарган қарорига асосан мазкур округ ўз фаолиятини 1 июлгача тўхтатиши керак. Мустақил Давлатлар Ҳамдўстлиги бирлашган қуролли кучлари қўмондони, авиация маршали Е. Шапошников бу ҳақда буйруқ чиқарган. Округ ихтиёридаги барча ҳарбий қисмлар, қўшилмалар, ҳарбий билим юртлари ўзимизнинг Мудофаа ишлари вазирлигимиз тасарруфига ўтказилди. Стратегик қўшинлар бундан мустаснодир. Энди ҳамма гап республикамиздаги ҳарбий қисмлар ва қўшилмалар, миллий гвардия бригадаларини, шунингдек ҳудудимизда қарор топган стратегик қўшинларни саранжомлаб олишда. Шуни ҳам таъкидлаш керакки, стратегик қўшинларда ўзбекистонлиниларнинг ўзлари хизмат қилишади. МДҲ бирлашган қуролли кучлари бу қўшинларга тегишли барча муаммоларни, жумладан, хизматчиларга ҳарбий унвонлар бериш масаласини ҳам биз билан маслаҳатлашиб, келишиб ҳал қилади.

Йигитларимиз энди қор ёғиб муз туғадиган зимистонларда, ҳудудсиз уммонларда, тундралару тайгаларда хизмат қилмайди. Аксинча, аждодларимиз армон билан ўтган табаррук заминда муқаддас бурчларини ўтаб, Ўзбекистон Республикаси давлат мустақиллигини, фуқароларимизнинг қонуний ҳуқуқлари ҳамда эркинликларини ҳимоя қилишади. Бу улкан тарихий, сиёсий воқеадир.

Вазирлар маҳкамасининг «Белгиланган ҳақиқий ҳарбий хизмат муддатини ўтаган ҳарбий хизматчиларни қуролли кучлар, чегара ва ички қўшинлар сафларидан заҳирага бўшатиш ҳамда фуқароларни ҳақиқий ҳарбий ва муқобил хизматга навбатдаги чақириш тўғрисида» деб яқинда эълон қилинган қарорида Мудофаа ишлари вазирлиги, унинг жойлардаги идоралари олдига мудофаа қобилиятимизни мустаҳкамлаш, ёшларни ватанпарварлик руҳида тарбиялашни кучайтириш, ўз юрти, халқини фидокорона ҳимоя қилиш, бундан фахрланиш туйғуларини ошириш борасида ташвиқот-тарғибот, тушунтириш ишларини кенг кўламда олиб бориш вазифаси қўйилган, ҳақиқий ҳарбий ва муқобил хизматга доир барча вазифалар батафсил ифодалаб берилган.

— **Республика раҳбарияти кейинги йилларда меҳнаткашларни ижтимоий ҳимоялаш, уларнинг фарзандларини ҳарбий хизматдан озод қилиш борасида ўндан ортиқ турли имтиёз ва енгилликлар берди. Айтинг-чи, бундай имтиёзлардан кимлар фойдаланади?**

— Талабалар ва курсантлар, ўқув юртларининг тингловчилари, ёлғиз ёки кенжа фарзандлар, чўпонлар, ҳарбий хизмат чоғида фарзанди ҳалок бўлган оилалар собиқ иттифоқда илгари ҳам амалда қўлланилган барча енгилликлардан фойдаланадилар.

Халқаро ҳуқуқ нормалари ҳисобга олиниб, айрим мазҳаб вакиллари ҳарбий хизматдан озод этилдилар. Иккинчи жаҳон уруши қатнашчилари ҳамда байналмилалчи жангчиларнинг оилаларига, етимларга, ё отасиз, ё онасиз йигитларга, республикада ҳарбий хизматни ўташ чоғида фарзанди ногирон бўлиб қолган оилаларга бу йилдан эътиборан муқобил хизмат тури жорий қилинади.

Бу тадбирларнинг барчасини фуқароларимизга холисона ва тўғри тушунтириш зарур. Ўрни келганда 1991 йил кузги чақириғининг баъзи натижаларини айтиб ўтмоқчиман. Ўшанда белгиланган режани атиги 74,3 фоиз бажарган эдик. Фақат Қорақалпоғистон Республикаси чақириқ режасини тўла уддалади, Сурхондарё, Бухоро, Жиззах, Самарқанд вилоятлари 80—90 фоиз кўрсаткичга эришди. Тошкент шаҳри, Қашқадарё, Фарғона, Наманган, Хоразм вилоятларида эса ишимиз кўнгилдагидек бўлмади.

— **Бунинг сабаби нимада деб ўйлайсиз?**

— Ёшларнинг ҳарбий хизматдан ўзини олиб қочаётганидадир. Афсуски, бундай йигитларимиз кўпайиб бормоқда. Ваҳоланки, биз ҳақиқий ҳарбий хизматга чақириладиганлар сонини йил сайин камайтиряпмиз. Йигитларимизнинг ўз юртимизда хизмат қилишлари учун шарт-шароит яратиляпти. Собиқ иттифоқнинг ҳар хил низолар чиқиб қуролли тўқнашувлар бўлаётган ерларидан, МДҲга кирмаган давлатлардан, мустақил қуролли кучларини ташкил этаётган республикалардан, Каспий денгизи флотидан ҳарбий хизматчиларимизни чақириб оляпмиз. Республикамиз Жаҳон миллатлар ҳамжамиятига аъзо бўлгани муносабати билан авфи умум эълон қилинди. Унда ҳарбий хизматдан бўйин товлаган шахслар ҳам авф этилиши таъкидланган. Фармон эълон қилинган кунгача ҳарбий хизматдан бўйин товлаган ва 1992 йилнинг 6 июнига қадар маҳаллий ҳарбий хизмат бошқаруви идораларига бу ҳақда мурожаат этган ҳамда Ўзбекистон Республикаси Мудофаа ишлари вазирлиги белгилаган шарт-шароитда ўз бурчини адо этаётган шахслар авф этилади. Энди олдимизда турган асосий вазифа хизмат ёшига етган йигитларга, уларнинг ота-оналарига ана шу ҳаётий муҳим масалани тушунтиришдир. Фарзандларимиз бундан буён фақат республикамизда хизмат қилиб, чинакам мустақиллигимиз посбони бўладилар.

— **Қўшинларимизни зобитлар билан таъминлаш муаммоси қандай ҳал этиляпти?**

— Ҳозир қуролли кучларимиздаги зобитларнинг аксар кўпчилигини республикамиздан ташқарида туғилган кишилар ташкил этади. Энди бу масалани ҳал этишда бошқа республикаларга умид қилолмаймиз. Демак, ўз кучимизга таяниб, ўзимиздан зобитлар тарбиялаб етиштиришимиз зарур. Айни вақтда улар фақат юртимизда хизмат қилишини, унинг истиқлоли ва истиқболини кўз қорачиғидек қўриқлашини халқимизга яхшилаб тушунтиришимиз лозим. Зобитларнинг маоши, барча имтиёзлар ва афзалликларини қўшиб ҳисоблаганда халқ хўжалигида ишлаётган ҳар қандай мутахассиснинг ойлигидан уч баравар кўп. Дарвоқе, ҳарбий билим юртларида туб миллат вакиллари ўқиши учун барча шарт-шароит яратилди. Уларда таълим олаётган фарзандларимиз сони ҳам кўпайди. Лекин бу ҳали етарли эмас. Соғлом, мактабни яхши тамомлаган ёшлар шу касбни танласалар, улардан ёрдамимизни аямаймиз.

— **Собиқ Совет Армиясида хизмат қилган, ҳозир МДҲнинг бирлашган қуролли кучларида фаолиятини давом эттираётган зобитларимиздан фойдалансак бўлмайдими?**

— Улар жуда кўп. Улар билан ҳар қанча фахрлансак арзийди. Биринчи ўзбек генерали, иккинчи жаҳон уруши қаҳрамони марҳум С. Раҳимов, фахрийларимиз бўлган генераллар С. Охунжонов, Б. Сирожиддинов, А. Ҳожибоевларнинг номи ҳаммага маълум. Ҳозир генералларимиздан Р. Аҳмедов, Р. Хадирбоев, Т. Қосимов Мудофаа ишлари вазирлигига раҳбарлик қилишмоқда. В. Н. Маҳмудов Тошкент қўшин қўмондонлари тайёрлаш билим юртини бошқармоқда. Генерал Р. Каримов Украинада хизмат қилаётир. Минглаб олий даражали зобитларимиз авиация, ҳарбий денгиз флотида, десант қўшинларида хизмат қилишмоқда. Аммо... мустақил Ўзбекистондаги ҳарбий комиссарликларда хизмат қилаётганларнинг 15 фоизинигина ўзбеклар ташкил қилади. Кейинги даврда ҳар бир вилоят, ҳар бир туманда мудофаа ишлари бошқармалари, бўлимлари тузилди. Саккиз вилоятда мудофаа ишлари бошқармаларига ўзбек зобитлари бошлиқ этиб тайинланди. Улар ҳарбий академиялар, ҳарбий билим юртларини тугатган, жанговар қисмларда фаолият кўрсатган етук мутахассислардир.

— **Муқобил хизмат хусусида ҳам тўхталиб ўтсангиз.**

— Бу йил биринчи марта муқобил хизмат амал қилади. Бунда шу хизмат ҳақида Ўзбекистон Республикаси Вазирлар маҳкамасининг 1992 йил 7 февралда чиқарилган 54-сонли муваққат қарорига биноан иш тутиш лозим.

Муқобил хизмат савдо ходимлари ва амалдорларнинг болалари учун «бошпана» бўлмаслиги, ҳарбий прокуратура ва фуқаро прокуратураси тегишли ҳарбий қонунлар қандай бажарилаётганини муттасил текшириб, назорат қилиб туриши даркор. Ўзбекистон Республикаси Мудофаа ишлари вазирлиги ва унинг жойлардаги идораларига бу ишни фақат ўз юртимиз ҳудудида хизмат қилиш асосида амалга ошириш топширилган. Чақирув комиссияларининг раислари маҳаллийчиликка йўл қўймасликлари шарт. Қонуний никоҳда бўлган чақирилувчиларгина уйларига яқин ерда жойлашган ҳарбий қисмларда хизмат қилишлари мумкин.

Қарорда мустақил жумҳуриятимиз фуқароларини шартнома ёки ихтиёрий равишда, ўзаро битимлар асосида бирлашган қуролли кучларнинг МДҲ таркибидаги давлатларда жойлашган стратегик қўшинлар ихтиёрига юбориш мумкинлиги айтилган. Бунда чақирилувчиларнинггина эмас, ота-оналарнинг ҳам ҳоҳишини инобатга олиш керак бўлади.

Б. АБДУЛЛАЕВ,
ЎзА махсус мухбири.

ТошДДда ИЛМИЙ АНЖУМАН

ТАРИХИМИЗ ТИЛГА КИРМОҚДА

Ўзбекистон жумҳурияти ўз давлат мустақиллигини қўлга киритиб уни мустаҳкамлаш йўлларини ижтимоий ҳаётнинг барча соҳаларида изламоқда ва кечиктириб бўлмайдиган чора-тадбирларни амалга оширмоқда. Бу кураш жумҳуриятимиз аҳолисининг фаол ишлаши ва бирдамлик билан ҳаракат қилишига боғлиқдир. Бу жараён ҳар биримиздан яшаётган давримиз хусусиятини, кураш истиқболлари йўналишларини ва тарихимизни тўғри тушуниб олишни тақозо қилади.

Шунинг учун ҳам жумҳуриятимиз олий илмгоҳларида «Ўзбекистон сиёсий тарихи» фанининг ўқитилишига алоҳида эътибор берилмоқда. Ёшларга ўз она ери тарихи, ўтмишини чуқурроқ ўргатиш билан уларни билимдон мутахассис бўлишларини таъминлаш чоралари кўрилмоқда.

Олий илмгоҳларда, жумладан Тошкент Давлат дорилфунунида бу янги фанни ўқитишни ташкил қилиш соҳасида бирламчи тайёргарлик ишлари бошлаб юборилди. Дорилфунун қошидаги ижтимоий-гуманитар фанлар ўқитувчиларининг малакасини ошириш институти «Ўзбекистон сиёсий тарихи» курсининг дастурини ишлаб чиқди ва уни чоп эттириб илмгоҳларга тарқатди. ТошДДнинг табиий куллиётлар бўйича Ўзбекистон сиёсий тарихи кафедрасининг ташаббуси билан Тошкент шаҳридаги бир қатор илмгоҳларнинг ўқитувчилари билан ҳамкорликда Ўзбекистон сиёсий тарихини ўқитишнинг муҳим масалалари бўйича илмий-методик анжуман ўтказиш ташкил қилинди. Ана шу анжуман 13 май куни иш бошлади ва бугун ўз ишини давом эттиради. Унда бир қатор маърузалар ва ахборотлар тингланади. Учта секцияда:— «Ўзбекистон сиёсий тарихини ўқитишнинг назарий ва методик йўналишлари».,— «Ўзбекистон сиёсий тарихининг манбаси ва историяграфияси», «Ўзбекистон сиёсий тарихини ўқитишда олий ўқув юртларининг хусусиятлари ва ўқитиш формаларини ҳисобга олиш» масалалари муҳокама қилинмоқда. Улар юзасидан тавсияномалар белгиланмоқда. Конференцияда муҳокама қилинган масалалар, ўртага ташланган таклиф, фикр ва мулоҳазалар мазмуни алоҳида китобчада акс эттирилади.

И. ИБРОҲИМОВ,
ТошДД доценти.

РЎЗНОМАГА ҚЕЛГАН ХАТ ВА ЖАВОБЛАРДАН

АКС—САДО

УЛУҒБЕКНИНГ РУҲИ ШОД БЎЛСИН

Феруза Абдусаматованинг «Тошкент ҳақиқати» рўзномасининг 14 апрель сонида «Орзулари кўп эди унинг сарлавҳаси остида берилган мақоласини ўқидиму Ўзбекистон Журналистлар уюшмасининг аъзоси Қудрат Одинаевнинг шу рўзноманинг 15 февраль сонидаги «Улуғбекнинг руҳи шод бўлсин» сарлавҳали мақоласи ёдимга тушди. Ўша мақолада баён этилган олмалиқлик Тожибой ака билан Анор аянинг изтироблари ўзимга кўчгандек бўлганди. Мен Тожибой ака билан Анор аяни умуман танимайман. Улар биздан анча олисда, ўзга шаҳарда яшайдилар.

Бироқ Феруза Абдусаматованинг Қудрат Одинаев мақоласидан таъсирланиб ёзган мақоласи эса мени ҳам қўлимга қалам олишга даъват этди. Мен Феруза Абдусаматованинг мақоласидаги фикрга тўла қўшиламан. Олмалиқдек гўзал шаҳарнинг номлари токайгача «Холмистая», «Калмаккирская», «Извилистая», «Новозаводская», «Дорожная» деган номуносиб номлар билан аталади? Менимча улардан бирига олмалиқлик аскар Улуғбек Исаевнинг номи берилса адолатли бўлур эди. Ахир Улуғбекнинг жони она-Ватан ва халқимиз хизмати йўлида қурбон бўлди-ку. Ўйлайманки, Олмалиқ шаҳар ҳокимлиги ҳам бу фикрга қўшилар.

Абдусамат НУРАЛИ ўғли,
Янги.Ангрен ГРЭСининг бригада бошлиғи.

ЧОРА ВА ТАДБИРЛАР БЕЛГИЛАНДИ

«Тошкент ҳақиқати» рўзномасининг 1992 йил 12 февраль сонида «Йўлларимиз соз бўлсин» сарлавҳали мақола эълон қилиниб, унда айрим автомобиль йўлларининг носозлиги танқид остига олинган эди.

Шу мақола юзасидан биз «Тошшаҳарйўловчит р а н с» бирлашмаси бошлиғининг муовини Н. Шаропов имзоси билан жавоб олдик. Унда айтилишича, мақолада баён қилинган камчилик ва нуқсонлар кўриб чиқилган ва уларни бартараф этишга қаратилган тадбирлар белгиланган.

Жумладан, Қибрай районига тегишли 151 сонли автобус қатнови йўллари шу йилнинг 10 март куни Тошкент вилояти Ички Ишлар Бошқармасининг Давлат автомобиль назорати бошқармаси бошлиғининг муовини, милиция подполковниги П. Зокиров, район ҳокимининг муовини К. Одилов, Тузель қишлоқ шўроси раиси А. Темирбеков, бирлашма ҳаракат хавфсизлиги ва автобуслардан фойдаланиш бўлимларининг бошлиқлари Р. Убайдуллаев, С. Тоиров, 2-автокорхона раҳбари М. Аутов, раҳбар муовинлари А. Ғаниев, Қ. Ваҳобов ўртоқлар томонидан қайта кўриб чиқилди ва Кенгаш ўтказилди.

Ушбу Кенгашда мақолада келтирилган камчиликлар тўғри ва ўз вақтида кўтарилган деб топилди. Қишлоқ шўроси раиси Ў. Темирбековга шу пайтгача бу долзарб масалага лоқайдлик билан қараганлиги кўрсатиб ўтилди. Бу борадаги нуқсонларни тугатиш учун чоралар кўрилмоқда. Уларнинг бажарилишини назорат қилиш район ҳокимининг муовини К. Одилов зиммасига юклатилди.

ВАҚТИДА ОЛОЛМАЯПМИЗ

Бизнинг оила ҳозирги иқтисодий қийин шароитда фақатгина «Тошкент ҳақиқати» рўзномасини олади. Илгарилари ўнга яқин рўзнома ва ойномаларга обуна бўлар эдик. Юқорида айтиб ўтганимдек, фақатгина битта рўзнома олишимиз иқтисодий қийинчиликдан эмас, балки бунга рўзномаларни ўз вақтида олиб келмасликлари сабаб бўлди. Бунинг натижасида фарзандларим маҳалламиз почтасидан ҳеч нарса олмасликка аҳд қилишди. Почта иши ёмон йўлга қўйилганлиги ҳақида шу йилнинг март ойи бошларида район почтасининг бошлиғи Тоҳир Қосимовга мурожаат қилгандик. Афсуски, ҳеч нарса ўзгармади. Сизлардан бу борада ёрдам кутамиз.

БОБОЖОНОВлар оиласи,
Тошкент район,
Собир Раҳимов кўчаси,
73-уй.

Биз мазкур шикоят хатини Тошкент район Ҳокимлигига жўнатган эдик. У ердан маълум қилишларига кўра, оиланинг шикоят хати район Ҳокимлигида аризачи иштирокида кўриб чиқилган. Бундан ташқари ариза С. Раҳимов номли алоқа бўлимида Келес почта алоқа тармоғи бошлиғи Т. Қосимов, С. Раҳимов жамоа хўжалиги раиси А. Абдураҳимов, қишлоқ шўроси раиси Н. Ҳолматов, С. Раҳимов номли алоқа бўлими бошлиғи С. Собирова ва хат ташувчилар иштирокида атрофлича муҳокама этилган ва алоқа бўлими фаолиятини яхшилаш юзасидан зарур чора-тадбирлар белгиланган.

Обуначиларга, шу жумладан, Бобожоновлар оиласига рўзнома ҳамда ойномаларни ўз вақтида етказиб беришни назорат қилиб туриш С. Раҳимов номли алоқа бўлими бошлиғи С. Собирова ҳамда Келес почта алоқа тармоғи бошлиғи Т. Қосимовларга топширилди. Шу билан бирга бу ишни йўлга қўйиш учун яна бир қанча чоралар ҳам амалга оширилган.

ҚУТЛОВ

ҚАТОРДАГИ НОРИМИЗ

ҲАМИЯТЛИ, **ориятли** одамлар қаерда, қайси лавозимда меҳнат қилишларидан қатъий назар, улар эл ишига, ўз бурчларига садоқатли ва айни пайтда дўст-биродарларига муносабатда, меҳру-оқибатда доимо бир хил бўладилар, ўзгармайдилар. Мен вилоятимиз деҳқонларига жуда яхши таниш бўлган, катта обрў-эътибор қозонган Раҳим ака Нурматов ҳақида ўйлаганимда беихтиёр шу фикрлар кўнгилдан ўтди. У киши билан бўлган биринчи учрашувимиз ёдга келади. Чамаси 70 йилларнинг ёз кунларидан бири эди. Муҳаррир чақириб, ҳозир бу ерга бир киши келишини, улар билан биргаликда вилоят раҳбарлари учун яқин кунда бўлиб ўтадиган мажлис маърузаси қораламасини тайёрлаш лозимлигини тайинладилар.

Кўп ўтмай муҳарририятга паст бўйликкина, чувак юзли, сариқ мағиздан келган, ўрта ёшлардаги одам кириб келди. Бу Раҳим ака эди. Биз у киши билан ҳол-аҳвол сўрашиб олгач, топшириқни бажаришга киришдик.

Мана, ўшандан буён қанча сувлар оқиб ўтди. Ҳозир Нурматов катта бир вазифани бажармоқда. Вилоят деҳқончилик саноати уюшмасига раислик қилаётир. Менинг назаримда, Раҳим ака ўша пайтда қандай бўлсалар, ҳозир ҳам шундайлар. Ўша-ўша камтарлик, камсуқумлик, хокисорлик, куйди-пишдилик, ўша-ўша кийиниш.

Яхши эслайман. Раҳим ака ўша пайтда вилоят пахтачилик трести директорининг ўринбосари бўлиб ишлардилар. Кейин вилоят қишлоқ хўжалиги бошқармаси пахтачилик бўлимига етакчилик қилдилар. Кўп ўтмай, бошқарма бошлиғининг биринчи ўринбосари қилиб кўтардилар. У маҳалда партиянинг айтгани айтган, дегани деган эди. Раҳим акани камдан-кам ҳолларда иш жойидан топардингиз. Қўлларида қишлоқ хўжалигига оид ҳужжатлар, рақамлар, ҳар хил рўйхатлар жойланган папкани кўтариб ҳали қарасангиз вилоят партия комитетига, ҳали қарасангиз ижроия комитетга борардилар. Тўғриси, у кишини чақиртиришарди. Иш ниҳоятда тиғиз бўлардида! Кунда бўлмаса ҳам кунора мажлис, ҳар хил йиғилиш, дегандай. Уларда катталар сўзга чиқишлари, маърузa қилишлари, қишлоқ хўжалигидаги аҳволни таҳлил этишлари зарур. Бунинг учун керакли бўлган нутқлар, сўзлар матнини ва улар учун керакли ҳужжатларни тахт қилиб бериш зарур. Ана шундай пайтда Раҳим аканинг тажрибаси, ҳозиржавоблиги, билими ва тезкорлиги асқотарди. Баъзан Раҳим ака хуноб бўларди.

— Қизиқ, — дердилар қизишиб, —қани ўзингиз айтинг. Маъруза қиладиган улар бўлишса, хўш, уларнинг дилидаги фикрини, айтмоқчи бўлган мулоҳазаларини биз қаердан билишимиз керак?

— Шундай деб айтинг, — дердим мен ҳазиллашиб.

— Қўйсангизчи, — дердилар қўл силтаб ва пешоналарини тириштириб, — Айтиб бўладими. Тўғри гап туққанингга ёқмайди-ку! Барибир оғирлик келиб бизга тушаверади.

Биз у киши билан вилоят партия комитети, баъзан эса ижроия комитет хонасида, айрим ҳолларда эса муҳарририятда кун яримдан оққунга қадар ишлардик.

Ана шунақа виждонли, бироқ хушомадни, устамонликни, тилёғламаликни ўлгудай ёмон кўрадиган, майли, катталар хафа бўлишмай қўя қолишсин, деб, ўз ёғига ўзи қовурилиб ётадиган одам эди, Раҳим ака.

Катталар эса ундаги бу олийжаноб фазилатни яхши билишарди. Шунинг учун ҳам унга ишонишарди. У ёки бу ахборотни кўздан кечиришаётганда, ҳужжатларга қўл қўйишаётганда булардан Раҳим ака хабардор эканлигини билишса кўнгиллари тўқ, хотиржам бўлишарди. Нурматов ўз ишининг жонкуяри, фидойиси, устаси, қишлоқ хўжалигининг билимдони эди-да! Бунгача эса у катта ҳаёт мактабини босиб ўтганди.

1954 йили қишлоқ хўжалиги билимгоҳини тугаллагач, Сурхондарё вилоятига йўлланма олди. Шеробод ноҳиясидаги колхозлардан бирида агроном бўлиб ишлади. Кейин шу ноҳиядаги машина-трактор станциясида бош агроном бўлиб фаолият кўрсатди. Термиз ноҳияларида ҳам турли лавозимларда ишлади. Кейин Тошкент вилоятига чақириб олишди.

Қаерда бўлмасин ўзидан фақат яхши из, яхши ном қолдирадиган раҳбарларни одамлар ҳамиша оғизларидан бол томиб гапирадилар. Мен Оққўрғон ноҳиясидаги С. Сегизбоев номли совхозда бўлганимда бунга амин бўлдим. Нурматов бу хўжаликда 1963 йилдан 1968 йилгача бош агроном бўлиб ишлаганида кўпгина савобли тадбирларга бошқош бўлди. Асос солди. Хўжалик директори Бабкен Амаякович Аракелянга Нурматовнинг ҳалоллиги, ҳаққўйлиги ёқиб қолган эди. Унинг билимдонлигига қойил қолар ва тан берарди. Шунинг учун ҳам далачилик ва деҳқончиликка оид ҳамма масалалар, ишлар билан шуғулланишни Раҳим аканинг ўзига ишониб топшириб қўйди. Бош агрономнинг ишларига билар-билмас аралашмасди. Ўзи эса кўпроқ ижтимоий муаммоларни ҳал этиш билан банд бўларди. Оқибатда хўжалик аста-секин изга тушди. Иқтисодий жиҳатдан бақувватлашди. Ободончилик ишларини кенгайтириш, имкониятлари туғилди.

— Кўпчилик билан муомила қилиш осон эмаслигини яхши биласиз,— дейди Раҳим ака,— Мен, раҳбарликда озми-кўпми тажриба орттирган бўлсам, бунинг учун энг аввало Аракеляндан миннатдорман. У киши доимо менга «ҳар кимнинг ҳам ўз майли, иқтидори, иззат-нафси бор. Буни ҳисобга олиш керак. Шунга қараб муомила қилиш зарур бўлади. Икир-чикир ишларга аралашмаганинг маъқул. Бўлар-бўлмасга одамларни тергайверма. Ишонгину, бироқ, бепарво ҳам бўлма», деб тайинларди.

Мен бу ўгитларнинг мағзини чақар эканман, Раҳим ака Нурматов ўзининг қишлоқ хўжалиги соҳасидаги қирқ йиллик раҳбарлик фаолияти давомида бирон марта хайфсан олмаганлигининг «сирини» билиб олгандек бўлдим. Тўғри, вилоят доирасидаги қишлоқ хўжалигига оид катта-катта йиғинларда, у ёки бу масала муҳокама этилганида кўпчиликнинг ўртасида жиддий танбеҳлар, олган, танқид қилинган. Ахир айтадилар-ку, мевали дарахтга тош отилади, деб.

Лекин ана шундай пайтларда Раҳим ака бироз хуноб бўлса ҳам тезда ўзини тутиб олар, чунки у ҳақлигига, тўғри мулоҳаза-фикрларни ўртага ташлаганлигига ишонарди. Аҳвол Раҳим ака айтгандек бўлиб чиққач, баъзида ўша катталарнинг ўзи Раҳим акадан кечирим сўраган пайтлари ҳам бўлган.

Раҳим аканинг айни пайтдаги лавозимга тайинланиши ҳам қизиқ бўлган. Вилоят қишлоқ хўжалиги ишига узоқ йиллар мутасаддилик қилган Н. И. Гусаков бошқа ишга ўтганлиги муносабати билан унинг ўрни уч-тўрт ой бўшаб қолди. Номзод изланди. Ниҳоят Бекобод ноҳиясида деҳқончилик саноати уюшмасида раис бўлиб ишлаётган Муҳаммади Расулов тайинланди. Лекин Расулов бу масъул лавозимда ҳали ўйлаб қўйган айрим режаларини амалга оширишга улгурмасдан, давр тақозо этдими, яна Бекобод ноҳиясига масъул ишга олинди. Ўрин яна бўшаб қолди. Энди кимни тайинлаш керак? Нафсиламирда айтганда ҳадеб, катта бир жамоага четдан одам олиб келиб, раҳбарни янгилаш ҳам яхши эмасга ўхшайди. Буни тушунардилар. Кўплар, нима кераги бор ташқаридан одам излаб, Раҳим акани ўзини қўйиш лозим, барибир ҳамма оғирлик шу кишининг зиммасида-ку, деб ўйлар ва расмий бўлмаган доираларда гапирар, сўзлар, фикр айтарди. Бироқ ҳеч ким бу ҳақда катталарга ботиниб, дадил айтаолмасди.

Шундай вазиятда бир куни вилоят партия қўмитасининг ўша пайтдаги биринчи котиби Солижон Мамарасуловнинг ўзи Нурматовга гап очиб қолди.

— Мен қайси ноҳияда, қайси бир хўжаликда бўлиб, қишлоқ хўжалигига оид у ёки бу масалалар билан қизиқмайин нуқул «Раҳим аканинг хабарлари бор», «Раҳим ака айтган эдилар», «Нурматов билан бу ҳақда келишиб олганмиз», «Раҳим ака яхши ёрдам бераяптилар» деган гапларни эшитдим. Очиғи хурсанд бўлдим. Қаранг-а, қатордаги норимиз, раис шу ерда, биз билан бирга, ёнма-ён экан-ку, биз бўлсак бошқа ерлардан излаб юрибмиз...

Мана, шунга ҳам бир йилдан ошди. Яқинда мен иш юзасидан Нурматов билан учрашдим.

— Қийналмаяпсизми,— деб сўрадим атайлаб.

— Нима десам экан,— деди Раҳим ака кулиб.— ўша ўзимиз қилиб юрган ишлар. Хона ўзгарган, холос.

Аслида камтарлик қилаётган эди Раҳим ака. У киши мустақил раҳбарлик ишига ўтгач, бошқарувда кўп янгиликлар жорий этилди. Уюшмадаги хизматчилар, мутахассисларни йиғиб, дилдан, очиқчасига суҳбатлашган эди, айримлар ҳозирги қийин иқтисодий шароитда яхши ишлаб кетаолмасликларини ўзлари айтиб, тан олишди. Аризаларга кўра бўшаб кетишди. Уларнинг ўрнига уюшмага қобилиятли, билимдон, тиришқоқ, жонкуяр, мутахассислар ишга олинди. Бошқарув тизими ҳам анча ихчамлашди. Қоғозбозлик, мажлисбозлик кескин камайди. Кўпроқ амалий ёрдам, маслаҳат бериш йўллари қидирилмоқда. Дарвоқе, ҳозир қуруқ гап, ваъдадан безиб қолган қишлоқ меҳнаткашларига малакали ёрдам жуда зарур! Раис буни дилдан ҳис этади, ходимларига ҳам шуни уқтиради. Сеники, меники, бу соҳа менга тегишли эмас, деган гаплар камроқ бўлсин, дейди. Ўзи ҳам шунга амал қилади. Қоғозга қараганда уюшманинг вазифаси аниқ: у асосан 9 та пахтакор районларга мутасаддилик қилиши, уларнинг фаолияти билан боғлиқ масалалару, муаммолар билан шуғулланиши керак. Чунки, чорвачилик, сабзавотчилик, мевачилик билан шуғулланадиган бошқармаларнинг ўз раҳбарлари, мутасаддилари, масъул одамлари, мутахассислари бор. Масалаларни уларнинг ўзлари мустақил ҳал этиш ҳуқуқига эгадирлар. Лекин, шунга қарамай, барибир бу тармоқ одамлари ҳам Раҳим акага тез-тез мурожаат қилиб турадилар. Айрим ҳолларда Раҳим акасиз уларнинг иши битмайди.

Мен у киши билан суҳбатлашаётганимда Оққўрғон, Зангиота, Бўка ноҳиялари ҳокимлари ҳам телефон қилишиб, айрим масалаларда Нурматовнинг фикр-мулоҳазаларини, маслаҳатларини сўрашди. Юзаки мулоҳаза юритадиган бўлсак, уларга нисбатан «ахир ҳокимсанлар, мустақилсанлар, ҳар бир муаммоли масалани ўзларинг ҳал қилаверсаларинг бўлади-ку, деб айтиш мумкин.

Мен бу мулоҳазамни айтган эдим, Раҳим ака кулди. Эҳтимол у бу билан, ким билади дейсиз, баъзида тажрибалари, журъатлари етишмай қолиши мумкиндир-да, лекин, мен ҳеч вақт оғринмайман, шунисига ҳам шукр. Бажонидил ёрдам беришга ҳаракат қиламан, демоқчи бўлгандек эди назаримда.

Бугун 60 ёшга тўлган кунларида, улардаги ажойиб фазилатлар бири-биридан ақлли, хушли, одобли, эл-юрт иши учун фидойи фарзандларию, невара-чевaралари ҳам қалбида ғунчалаб, сон-саноқсиз гуллар бўлиб очилаётганига ишончимиз комилдир. Кўп яшанг, соғ-омон бўлинг, Раҳим ака!

Айтадиларки, бир йигитнинг бунёдга келиши учун қирқ йил керак, деб. Раҳим ака сингари камтар, жафокаш, садоқатли раҳбарларнинг вояга етиши ҳам осон эмас! Бундайларга суянсак, қадрига етсак, бой тажрибаларидан фойдаланиб, иш олиб борилса, қишлоқ хўжалигидаги кўпгина қийинчиликларни бартараф этиш, муаммоларини ҳал этиш анча енгил кўчади. Бунга астойдил ишонамиз.

Носир РИХСИЕВ.

ХОРИЖДАН ХАБАРЛАР

ТИНЧЛИККА ҲИССА ҚЎШИШ МАҚСАДИДА

● ҒАРБ билан Шарқ ўртасида узоқ йиллар давом этган «совуқ уруш» тугаганидан сўнг ҳарбий уюшмаларнинг баъзилари тарқатиб юборилди (масалан, Варшава Шартномаси), баъзилари эса истиқболда янгича мақомга эга бўлиш учун турли йўллар излай бошладилар. Жумладан, НАТО раҳбарияти келажакда Оврупода хавфсизлик ва ҳамкорлик Кенгашининг ҳарбий кучига айланиш учун Оврупадаги барча давлатларнинг тинчлик сиёсатига мос тушадиган реҷаларни ишлаб чиқишга киришдилар. НАТОнинг олий даражадаги вакиллари шу кеча-кундузда Брюсселда ўзларининг навбатдаги кенгашини ўтказмоқдалаар. Унда ишлаб чиқилган режалар Америка Қўшма Штатлари, унинг Оврўподаги иттифоқчилари ҳамда Россия томонидан маъқул кўрилмоқда. Бу режага биноан НАТО Ғарбий Оврўпода, шу жумладан, собиқ Совет Иттифоқида тинчлик ўрнатиш ишлари бўйича операциялар ўтказиши мумкин.

Бир ярим ой муқаддам Шимолий Атлантика Ҳамкорлиги Кенгаши аъзолари, МДҲ жумҳуриятлари ҳамда тарқатиб юборилган Варшава Шартномаси Ташкилотининг собиқ аъзолари бўлган давлатлар иштирокида кенгаш ўтказилиб, НАТО кўшинларини ШАҲК ихтиёрига бериш вазифалари муҳокама этилган эди. Бу режа истиқболда амалга ошадиганга ўхшамоқда. Июнь ойида Осло шаҳрида НАТОга аъзо бўлган давлатлар ташқи ишлар вазирлари учрашувида, сўнгра эса Хельсинкида очиладиган ОХҲК аъзолари бўлган давлатларнинг бошлиқлари мулоқотида бу режа ҳар томонлама чуқур муҳокама қилинса керак.

ОЛТИНЛАР АЛБАНИЯГА ҚАЙТАРИЛАДИ

● БУЮК Британия ташқи ишлар вазирлиги махсус ахборот эълон қилиб, унда Улуғ Ватан уруши йилларида нацистлар Германияси томонидан Албаниядан олиб чиқиб кетилган 18,6 миллион долларлик қийматга эга бўлган олтинлар шу мамлакатнинг ўзига қайтарилажаклигини хабар қилди. Шундай қилиб, ярим асрдан ошиқроқ икки давлат ўртасида олиб борилган баҳсга охирги нуқта қўйилмоқда. Англия 1946 йилда Албания соҳилларида сувга чўктириб юборилган ўз кемаларини баҳона қилиб, юқоридаги олтинларни қайтаришдан бош тортиб келган эди. Эндиликда ақл мезони тантана қилди чоғи, деб таъкидлайди Рейтер агентлиги, 1574 килограмм олтин ўз соҳибини топадиган бўлди.

ТУРКИЯ ТОМОШАБИН БЎЛМОҚЧИ ЭМАС

● ЯҚИНДА Туркия Бош вазири Сулаймон Демирэл телефон орқали АҚШ президенти билан сўзлашди. Гап Арманистон ҳарбий тузилмаларининг Нахачеванга тақдири тўғрисида борди. Мабодо Арманистон жангарилари Нахечеванга ҳужум қилгудек бўлса,— деб таъкидлади С. Демирэл шу муносабат билан,— Туркия томошабин бўлиб турмайди. Бунда Туркия 1921 йилда имзоланган Карсск битимига суянажаклиги айтилди.

ЖАЗОИР ПОЙТАХТИДАГИ ПОРТЛАШЛАР

● БИР ҚАРАШДА Жазоир пойтахтида бир қадар тинчлик ўрнатилган бўлиб кўринса-да, Ислом мутаассиблари гуруҳига мансуб кишилар осойишталикни бузиш учун ҳаракат қилаётирлар. Рейтер ахборот агентлигининг хабарига қараганда, сўнгги кунларда Жазоир пойтахтида тўрт бора бомба портлатилди. Натижада махсус хизмат бўлинмаларига қарашли бронетранспортер мажақланди, полиция биноси вайрон этилди, қатор марказий рўзномалар зарар кўрди.

«ИНДЕВОР» ФАЗОГИРЛАРИНИНГ МУВАФФАҚИЯТСИЗЛИГИ

● МАЪЛУМКИ, яқинда коинотга АҚШнинг кўп марта фойдаланиладиган «Индевор» фазовий кемаси учирилган эди. Ундан мақсад — бир неча муддат аввал фазога чиқарилган халқаро «Интелсат» ташкилотининг алоқа йўлдошини сақлаб қолиш вазифа қилиб қўйилган эди. Очиқ фазога чиққан Пьер Тюот ҳамда Ричард Хайб йўлдошни махсус қурилмалар воситасида ушлашга уриниб кўрдилар. Лекин, уларнинг саъи-ҳаракатлари муваффақиятсиз бўлиб чиқди. Фазогирлар олдига қўйилган вазифа адо этилмади.

ИККИ ТОМОНЛАМА МУЗОКАРАЛАР

● РОССИЯ ташқи ишлар вазирлиги манбалари тарқатган хабарга қараганда, яқинда бирйўла Москва ҳамда Гаванада Кубадан Россия ўқув бригадаларини олиб чиқиб кетиш тўғрисидаги масала муҳокама қилинди. Бу муаммо собиқ СССР билан Куба вакиллари ўртасида ўтган йил декабрида муҳокама этилган эди. Томонлар ўша пайтда совет ҳарбийларини Кубадан олиб чиқиб кетиш муддати ва тартиби хусусида бир тўхтамга кела олмаган эдилар. Навбатдаги босқич натижалари ҳали эълон қилинганича йўқ.

МОЛДОВА ФУҚАРОСИ БЎЛСА ҲАМ...

● РУМИНИЯДА бўлиб ўтган ўз съездида «Экология ҳаракати» партияси делегатлари Молдова жумҳуриятининг собиқ бош вазири, Христиан-демократик халқ фронти ҳаракатининг раиси Мирчу Друкни Руминия президентлигига бўладиган сайловларда ўзларининг номзодлари бўлади, деб ишонч билдирдилар. Бу масалани кимлардир маъқуллаб кутиб олди, кимлардир унга қарши чиқди. Жумладан, Румииянинг собиқ бош вазири Петре Роман М. Друкни Румиинияни яхши билмасликда айблади. Демократик аграр партия раиси Виктор Сурду эса бу ишни «қўпорувчилик» деб атади. М. Друк йўлида турган энг катта ғовлардан бири — унинг Молдова фуқаролиги масаласидир. Чунки, Румииня Конституциясига биноан Румииня фуқароси бўлмаган киши президент бўлиши мумкин эмас.

● ЯПОНИЯДА ўртача умрнинг узунлиги ҳамда туғилиш жараёнининг пастлиги япон миллатини бир неча ўн йиллардан сўнг дунёдаги «энг кекса» миллатга айлантириши мумкин. 2000 йилда қариялар сони бу мамлакатда 17 фоизга етадиган бўлса, 2010 йилда эса бу рақам 21 фоизни ташкил этади. Бунинг натижасида халқ бошига иқтисодий, сиёсий ҳамда ижтимоий қийинчиликлар ёғилиши мумкин, демоқдалар жаҳон олимлари. Тиббий суғурта тўловларининг кўтарилиши, нафақага ажратиладиган маблағларнинг ўсиши халқ зиммасига катта юк бўлиб тушади. Суратда: токиолик қариялар анъанавий ўйин-машқлари билан шуғулланмоқдалар. Бадан тарбиянинг бу тури соғлиққа жуда яхши таъсир этар эмиш...

ИТАР—ТАСС сурати.

ҚУТЛАЙМИЗ!

Ҳурматли адажонимиз ҳамда севикли буважонимиз.
ҲОЖИАКБАР МИРЗО ўғиллари!

Бизлар Сизни 63 йиллик баҳорингиз билан чин қалбимиздан табриклаймиз. Сизга сиҳат-саломатлик, ҳурматли Онажонимиз ҳамда севикли бувижонимиз Маъсудахон ая билан узоқ умр ва бахтли саодатли ҳаёт кечириб, орзу-ниятларингизга биргаликда етишишингизни тилаймиз.

Фарзандларингиз ва набираларингиз.

(Фуқаролар диққатига! Агарда Сизлар ҳам яқин кишиларингизни қутламоқчи бўлсангиз, унда бемалол «Тошкент ҳақиқати»га мурожаат қилинг).

• ЭЪЛОН • • ЭЪЛОН •

АНГРЕН КАРТОН ИДИШЛАР КОМБИНАТИ

барча корхоналар ва ташкилотлардан нақд пулга ва пул ўтказиш йўли билан чекланмаган миқдорда

МАКУЛАТУРАЛАРНИ ҚАБУЛ ҚИЛИБ ОЛАДИ

БИР ТОННА МАКУЛАТУРАНИНГ БАҲОСИ,
нақд пулга — 1500 сўм,
пул ўтказиш йўли билан — 3200 сўм.
Маълумотлар олиш учун қуйидаги манзилга мурожаат қилинг: 702500, Тошкент вилояти, Ангрен шаҳри, Гулбоғ қўрғони. **Ангрен картон идишлар комбинати.**

БОҒЛАНИШ ТЕЛЕФОНЛАРИ:
(266) 3-49-75 (кечаю-кундуз);
3-78-28 (соат 8 дан 17.00 гача, шанба ва якшанбадан ташқари).

ТОШКЕНТ ХАРИТАСИДАГИ ЎЗГАРИШЛАР

ЯНГИ НОМЛАР

ПОЙТАХТ ҳокими А. И. Фозилбековнинг 1992 йил 7 май куни имзо чеккан қарори билан Тошкент шаҳридаги бир қанча жойларнинг номи ўзгартирилди.

Мазкур қарорга биноан «Ленин проспекти», Энгельс кўчаси, Куйбишев ва Луначарский шосселари, Коммунистик, «Урожайная» кўчалари, Пушкин, В. Котик, Шумилов, «Коммунистик шанбаликнинг 50 йиллиги», Ленин номли болалар истироҳат боғларининг, «Искра», «ВЛКСМ 30 йиллиги» кинотеатрларининг, Куйбишев, Фрунзе, Калинин майдонлари ва Октябрь инқилоби хиёбонининг ҳам номи ўзгартирилди.

Чунончи, Энгельс кўчасига улуғ соҳибқирон Амир Темур номи берилди. Ленин проспекти эса таниқли адиб ва давлат арбоби Шароф Рашидов номи билан юритилди. «Луначарский шоссеси» эса тарихий «Буюк ипак йўли» деб номланди. «Куйбишев шоссеси» «Фарғона йўли» номини олди. «Урожайная» кўчаси Ўрта Осиё ва Қозоғистон жумҳуриятлари (ҳозирги Мовароуннаҳр) диний бошқармасининг илк раиси, муфтий Эшон Бобохон ибн Абдулмажидхон (розияллоҳу анҳу!) хотирасига «Эшон Бобохон кўчаси» дейилди. «Коммунистик кўчаси»га «Истиқлол» номи берилди.

Пушкин номли маданият ва истироҳат боғи Абдулла Қодирий номи билан; Ленин номли болалар истироҳат боғи эса «Бойчечак» деб, «Коммунистик шанбаликнинг 50 йиллиги» номли боғ Усмон Носир номи билан; В. Котик номли боғ эса Зафар Диёр номи билан; Шумилов боғи Раҳим Пирмуҳамедов номи билан юритилмоқда.

Таваллудининг 350 йиллиги муносабати билан Бобораҳим Машраб номи «ВЛКСМ 30 йиллиги» кинотеатри ҳамда Сирғалидаги 101-сон кутубхонага берилди.

Ўзбек мумтоз адабиётининг бу йил таваллудининг 200 йиллиги нишонланадиган намоёндаси, нодири замон шоира хотирасига «Искра» кинотеатри Нодирабегим номи билан юритилди.

Эндиликда «Куйбишев майдони» — «Дарҳон майдони», «Фрунзе майдони» — «Бобур майдони», деб; «Калинин майдони» — «Эски Жува» майдони деб; «Октябрь инқилоби» хиёбони» эса «Марказий хиёбон» деб юритилади.

«Юбилей» спорт саройига халқимизнинг афсонавий қаҳрамони — Алпомиш номи берилди. «Ленинград» меҳмонхонаси бундан буён «Турон» меҳмонхонаси дейилади.

Шунингдек, В. И. Ленин номидаги Халқлар Дўстлиги саройи ва шу номли Тошкент метрополитени тўғридан-тўғри «Халқлар Дўстлиги саройи» ва «Тошкент метрополитени» дейиладиган бўлди.

Дилмурод САИДОВ,
комиссия масъул котиби.

СОБИҚ ЖАНГЧИЛАРГА МУКОФОТ

ТОШКЕНТДАГИ бадиий буюмлар ишлаб чиқариш бирлашмасида Улуғ Ватан уруши ҳамда Афғонистон жангларида қатнашган собиқ жангчиларнинг кечаси ўтказилди. Бирлашма бош директори Раъно Отажонова йиғилганларни Ғалабанинг 47 йиллиги билан табриклади ва 21 нафар фахрийга 100 сўмдан пул мукофоти топширди. Шу куни клубда бўлган концерт ҳам йиғилганларни мамнун этди.

Абдулла ТОЛИПОВ.

МАКТАБ САҲНАСИДА ОПЕРА

Пойтахтимизнинг Бектемир районидаги 290-ўрта мактабда нафосат тарбияси яхши йўлга қўйилган. Билим даргоҳида мусиқа санъати орқали ўқувчи ёшларга нафосат тарбиясини беришга алоҳида аҳамият бериб келинмоқда.

Мана бир неча йилдирки, мактабда болалар опера студияси ҳам фаолият кўрсатиб келмоқда. Унга моҳир мураббий ва санъаткор Ў. Усмонов бадиий раҳбарлик қилиб келмоқда. Ёш истеъдодлар унинг бошчилигида қатор опера асарларини тайёрлаб, ижрочилик маҳоратларини бир неча бор намойиш этдилар. «Ўрмон этагида» деб аталган опера кўпчиликка манзур бўлди. Яқинда саҳна юзини кўрган спектакль эса «Мухи-Цокотухи» деб номланди.

С. ОДИЛОВА.

● ПАРКЕНТЛИК Тўлқин полвон Болтабоевнинг ҳар бир томошаси кишиларни ҳайратга солади. Республикамизнинг турли шаҳар ва қишлоқларида ўзининг жисмоний имкониятларини намойиш этаётган бу полвоннинг кучига ва чаққонлигига қойил қолган томошабинлар уни узоқ олқишлашади. Т. Болтабоевнинг ажойиб машқларидан бири устидан автобусни ўтказиш, яъни «кўтаргич» вазифасини бажариш услубини кўрган ҳар бир кишининг юраги увушиб кетади...

СУРАТЛАРДА: Тўлқин полвон Болтабоевнинг чиқишлари.

Сураткаш М. МАҲМУТОВ.

ОШИҚ ҚИЁФАСИДАГИ ҚОТИЛ

● СУД ҲУКМИДАН СЎНГ

«... АЙБДОР деб топилсин. Ўлим жазосига ҳукм этилсин...»

Бу сўзлардан киши баданида титроқ туради. Кўзлар қоронғулашади, тиллар калимага келмайди. Ақл эса исён кўтаради... Наҳотки, наҳотки эндигина йигирма тўққиз ёшга кирган, тоғни урса талқон қиладиган навқирон йигит шу кўйга тушган бўлса?!

... Ўша машъум тонгда тарқалган совуқ хабар бир зумда бутун қўрғонга ёйилди. «Нима дейсан, Нишон опанинг икки қизини сўйиб кетишибди... Бечора ота-она қон қақшаб қолишибди... Э, афсус!..» деган гаплар ҳамма-ҳаммани ҳайратга солди, бошларини хам қилиб қўйди. «Нега? Нима бўпти, ўзи?». Бу саволларга ҳеч ким эпақали жавоб беролмасди. Хаёллар паришон, тахминлар бенишон эди.

Воқеалар саргузашт фильмлардагига ўхшаб кетарди.

ТАНИШУВ

НАВРЎЗ ойи. Бундай кезларда — баҳорий кунларда бутун мавжудот уйғонади. Тирик жонзот борки, табиий равишда ўзига ҳамроҳ, ҳамсоя, ҳамнишин, ҳамгузар қидиради. Қизлар муносиб ёр, йигитлар эса вафодор излайди. Кўзга кўринмас дил ришталари бир-бири билан чатишишга ҳаракат қилади... Бу сафар ҳам шундай бўлди. Боодоб Назира ҳам дафъатан электричка ўриндиғида пайдо бўлиб қолган йигитни бирдан жеркиб ташлай олмади. Келишган, қорамтир юзли, жингалак сочли йигит ўзини Алишер деб таништирди. Сўз кетидан сўз келди, гап гапга уланди.

Орадан ҳафталар ўтди. Қатор учрашувлардан сўнг қиз кўнглида аллақандай шубҳа шарпалари пайдо бўла бошлади. Титроқ қўллар, калапатра сўзлар, шалоқ гаплар, дудмал жавоблар, олазарак қарашлар, ясама мўлтонилик, бебибо ишшайишлар Назира юрагида ғулғула уйғотди. «Йўқ. Алишер у орзу қилган инсон эмас!».

Назира онасига қалбини очди. Бор гапни айтиб берди. Буни қарангки, она қалби ҳам севиниш ўрнига, сесканиб кетди. «Садоқатли маҳрам танлаш мушкул иш, болам, — деди она, — айтувингга қараганда унинг бир доғулига ўхшайди. Қадамингни ўйлаб бос. Палағда тухум заҳар билан баробар. Эсинг борида этагингни ёп!». Назиранинг синглиси Нигора ҳам она маслаҳатини маъқул топди. «Маккордан ҳазир бўлинг, опажон! Кейинги пушаймондан фойда йўқ».

Ҳамма нарсанинг кенгашли бўлгани дуруст. Бир қарорга келинди. Назира Алишерни уй-хаёлидан чиқариб юборди... Орада 11 май ҳам етиб келди. Бу кун оила учун алоҳида кун. Чунки, тўнғич қиз — Назира баайни ана шу куни туғилган. Она куни бўйи куймаланиб юрди, тушдан сўнг ош дамлаб, Назиранинг ишхонасига Нигора билан жўнатди. «Дугоналарини меҳмон қилсин!».

КЕЧИР, НИГОРА! КЕЧИР, НИЛУФАР!

— ОРАДАН икки-уч соат ўтар-ўтмас Нигора уйга қайтиб келди, — дейди кўзларида ёш билан Нишон опа, — ундан эгачиси қаерда эканлигини сўрадим. Автобус бекатида нотаниш бир йигит билан гаплашиб турганлигини айтди. Юрагим ҳаприқиб кетди. Назирани топиб келгани жўнадим. Уёққа бордим — йўқ, буёққа бордим — йўқ. Яна уйга қайтдим. Келмабди. Нигора опачамни Алишер ҳам қидириб келди, деди. Вой, худойимей... Хавотирланишим ортиб борарди. Ташқари чиқдим. Қарасам, кичик ўғлим Дилмурод мактабдан келяпти. Уни ёнимга олиб, истироҳат боғи томон кетдим. Назирани тополмадик. Тезда уйга қайтдик... Э, воҳ... Кечир мени, Нигорам! Кечир, Нилуфарим!.. Сизларнинг ўринларингизга мен ўлақолсам, сўйилақолсам бўлмасмиди? Уйдан жилмаганимда... балким...

Она бошқа гапира олмади.

Тўғри. Бутун фожиа шу оралиқдаги эллик-олтмиш дақиқалар ичида рўй берган эди. Нишон опа Дилмуродни етаклаб, дарвозасидан кириши билан ҳангу-манг бўлиб қолди. Ҳовлида одамлар жуда кўп эди.

Она жонҳолатда ичкари югурди. Не кўз билан кўрсинки, хонанинг бир бурчагида бўғизланган Нигора, иккинчи томонда Нилуфар жонсиз ётишарди... Она нима бўлганини, нима бўлаётганини тушунмасди. Яна апил-тапил иккинчи хонага кирди. Тўрдаги сандиқ очиқ. Уй ичи сочиб ташланган турли хил матолар билан тўла эди.

— Нигора!.. Нилуфар!..

Она ўкириб юборди-ю, шилқ этиб ерга йиқилди.

Эшикда прокуратура вакили, милиция ходимлари кўринди. Дастлабки сўроқлар, дастлабки суриштиришлар... Калаванинг учи қўлга илинмасди. Уйга кириб, чиқиб кетган йигитни кўрган қўшни қизчанинг бир оғиз сўзи Назиранинг вужудини ўртаб юборди: «Қотмагина келган, жингалак сочли эди». Наҳотки!..

ФАРҒОНАГА САФАР

МУҲАББАТ Алишернинг бемаҳал таклифидан ҳайрон бўлди.

— Шу топда Фарғонада нима қиламиз, кейинроқ...

— Бас, кетдик, вассалом!

Алишер маъшуқасини силтаб юборди. «Ия, нима жин урдийкин, уни?». Авзойи бузуқ. Бундай пайтларда унинг гапини икки қилиб бўлмайди. Муҳаббат Алишернинг феълини яхши биларди.

— Ҳозир тайёр бўламан-да, хўжайин, ҳозир... Як дақиқа...

Улар тунда йўлга чиқдилар. Амаллаб Михайловка қўрғонига етиб олдилар. Кечани ўша ерда кимникидадир ўтказдилар. Муҳаббат сезди. Алишернинг кўзлари юмуқ бўлса ҳам, у тонг отгунча ухламай чиқди. Устига устак машқи ҳам паст эди. «Нима қилиб қўйдийкин, бу аблаҳ...» Турли тахминлар Муҳаббат юрагини кемира бошлади.

Илк саҳар яна йўлга тушдилар. Энди Сирдарё вилоятининг Бахт қўрғонида пайдо бўлишди. Сўнгра Гулистон шаҳрига ўтдилар. Кейин тунда поездга минишиб, Фарғонага жўнадилар.

— Қаёққа кетяпмиз, Алишер ака, тушунмаяпман, бирон гап бўлдими ўзи?..

— Сайру-томоша деган экан биттаси, — деди сиркасига сув юқтирмай қувноқ оҳангда Алишер, — водийнинг Киргули деган ноҳиясида менинг бир қадрдон ошнам бор. Ажойиб йигит. Ўша таклиф қилувди, сениям бир ўйнатиб келай, дедим-да, жонидан...

— Раҳмат!..

Киргули ноҳияси марказининг Белинский кўчасидаги 7-уй, 8-хона қўнғироғи тугмаси босилди. Анчадан сўнг очилган эшикда турқи совуқ бир кимсанинг кепатаси кўринди.

— Ким керак? — ғўлдиради у.

— Костя, Екимов, азизим, танимаяпсанми?!

— Алишер...

Костянинг Алишерни ҳеч ҳам кутмаганлиги башарасидан ва ижирғаниб қўл узатганлигидан шундоқ билиниб турарди. Муҳаббат буни дарҳол сезди. Беихтиёр бир-икки қадам орқага тисарилди. Аммо, Алишернинг бир ўқрайиши уни ўзига келтирди.

— Ҳамон кепсизлар, кирингла... уйга, — деди истар-истамас Костя Екимов.

Орадан бир кун ўтди. Ичкиликбозлик, маишат авжига чиқди. Меҳмондорчиликнинг иккинчи куни эрталаб дафъатан эшик жиринглаб қолди. Костя гандираклаб остонага йўналди. Шу аснода ичкарига уч нафар милиция ходими отилиб кирди. Алишернинг ранги қув ўчиб кетди. У, ҳатто, қўлларига солинган кишаннинг шиқиллаганини ҳам эшитмади.

ТОР КЎЧАДАГИ ФОЖИА

ЙИГИТ қўлига нега кишан тушди? Янгийўл ноҳиясининг Ишчилар деб аталган тор кўчасидаги 22-уйда уч кун бурун бўлиб ўтган воқеаларга қайтайлик.

... Алишер уйқудан карахт бўлиб уйғонди. Соатига қаради. Уч... Ия, роса донг қотибман-ку... Ташқарига чиқди. Кўча бўйлаб боракан, хаёлида турли хил фикр чарх урарди. Қаерга борсайкин?.. Томоқ қақраб кетяпти. Қаердан «қиттай» ундирса бўларкин?..

У Ленин мавзеси томон жўнади. Эсига Жумабек Муллаев деган таниши тушиб қолди. Уникига кирар-кирмас, кимдир Жумабекнинг синглиси Қумридан пиёла сўраётганини эшитиб қолди. «Нимага?». «Ароққа». Айни муддао. Алишер нотаниш йигитга қўл узатди.

— Алишер...

— Осман...

— Танишиш бундай бўлмайди-да.

— Юринг, чорасини топамиз.

Улфати чор бўлди. Алишер, Осман, Ришад, Сергей... Шиша кетидан шиша келди. Пиёла қўллардан қўлларга ўтди. Ниҳоят, соат олтиларда «уй-уйлик» бўлишди.

Ёлғиз қолган Алишернинг миясига бир фикр келди. У ғижинди. Тишлари карсиллади. «Ҳали сенмисан, менинг... ҳиқ... раъйимни қайтарадиган... Бунақаси ҳали... онадан туғилган эмас». Алишер шаҳарнинг Ишчилар тор кўчасидаги таниш хонадон томон юриб кетди. Бу унинг «севгилиси» уйи. Назиранинг уйи. У билан анчадан бери таниш. Бироқ, бу қайсар қиз рўйхушлик бермаётир. Анави куни туғилган кунига таклиф қилганида ҳам рад этди. «Пошшонинг қизимидийкин, ўзини бунчалар тарозига солмаса... Кўрамиз, ҳозир!..»

Айвонда Алишернинг иккинчи бор пайдо бўлганини кўрган Нигоранинг юраги увишиб кетди. «Нега келдийкин, бу сурбет яна».

— Назира қани, чақир!

— Айтдим-ку, опачам уйда йўқ, деб. Нега келдинг, бизникига...

— Чақир уни, деяпман!

— Йўқ. У йўқ, мана, ишонмасанг уйга қара. Нега келдинг? Опачам сенга тегмайди, сен ёмон одамсан. Бор, йўқол!..

Алишер Нигорани хона ичига зарб билан итариб юборди. У темир каравотга урилиб, йиқилди. Безорининг кўзи хонтахта устида ётган кўк сопли пичоққа тушиб қолди. Уни шартта қўлига олиб, Нигоранинг қоқ белидан босди-да, сочларини тутамлаб, муккасидан ётган қизнинг бошини кўтариб, бўғзига пичоқ тортиб юборди. «Мени ҳақорат қиладиган сенмисан, ҳали...» Тизиллаб отилган қон Алишернинг оқ красовкасини бир зумда қизилга бўяди.

Шу аснода ғийқ этиб эшик очилди. Остонада пайдо бўлган Назиранинг кичик синглиси — ўн бир яшар Нилуфарнинг кўзи бўғизланган эгачисига тушди-ю, гурс этиб пойгакка йиқилди. У хушидан кетган эди. Қотилнинг кўзлари бежо йилтиради. «Бу гувоҳ!». Алишернинг миясидан шу фикр лип этиб ўтди. «Уни ҳам гумдон қилиш керак!» Ҳайвонлик бошвоғи жиловсиз қолди. Қотил пичоқни Нилуфарнинг ҳам дуч келган ерига суқа бошлади. Пичоқ ўтмай қолди. Дарпардани юлиб олди ва Нилуфарнинг нозик бўйнини бўғиб қўйди...

Алишер иккинчи хонага ўтди. У ерда ҳеч ким йўқ. Тахмондаги сандиқ устидаги кўрпа-кўрпачаларни ҳар томонга улоқтирди. Сандиқни очди. Унинг ичидаги газмоллар уй ичига сочиб ташланди. «Одамлар бу уйга ўғри кирган, деб ўйлашсин... Қизлар қаршилик кўрсатган... Ўғри уларни...»

Ички ваҳмдан ўзига бироз келиб қолган Алишер ташқарига чиқди. Уёқ-буёққа аланглади. Ҳеч ким йўқ. Олға!.. Ўзини ҳеч ким кўрмади, деб ўйлаган Алишер янглишганди. Хилват жойдаги бир жуфт қора кўз уни яхши эслаб қолган эди. Қўшни қизча. «Валли, Маҳфуза!..»

СУД

— ТУРИШЛАРИНГИЗНИ сўрайман! Суд келяпти.

Суд бошланди. Тошкент вилоят судининг жиноий ишлар бўйича суълов ҳайъати энг қийин ва оғир ишлардан бирини кўриб чиқишга киришди.

Қора курсида жиноятқор қотил ўтирибди. Унинг исми-шарифи: Абдуғаппор Турсунбоев. 1958 йилда туғилган. Ҳибсга олингунга қадар Янгийўл ноҳияси Ленин номли жамоа хўжалигининг «Мир» кўчасидаги 2-уйда яшаган. Муқаддам уч марта судланган. 29 йиллик умрининг 10 йилдан ошиғини қамоқхонада ўтказган. Жиноятнинг барча кўчаларига кириб чиққан: ижозатсиз машина ҳайдаган, безорилик қилган, муштлашган, оғир тан жароҳати етказган, кимларнингдир ор-номусига тажовуз қилган ва ҳоказо. Жиноят олами уни Абдуғаппор сифатида танимайди. Лақаби — Алишер! (Ҳазратнинг арвоҳи урди!).

Суд жараёни узоқ давом этди. Энг ҳайратлиси шунда бўлдики, ўзини «мард» деб юрган қотил бориб турган пасткаш, казсоб, бурди йўқ қўрқоқ, субутсиз номард, шарму-ҳаёсиз маккор, сафсатабоз қилвири эканлигини яққол кўрсатди. Алҳазар!.. У сувдан қуруқ чиқиб кетишга уринди... Дўппи тор келганда, сичқоннинг ини минг танга бўлиб қолар экан-да.

Энг аввало, Абдуғаппор олдин берган кўрсатмаларини рад этди. Дастлабки эътирофларидан тонди. Сўроқ протоколларига мен қўл қўймаганман, деб туриб олди. Мажбурлашди, деб ғирт туҳмат қилди. Жиноят содир бўлган вақтда мен бошқа ерда эдим, деб исбот қилишга уринди. Аммо, бузоқнинг югургани сомонхонагача, деганлари рост экан. Судда гувоҳ тариқасида кўргазма берган ўқитувчи Солижонов, холислар — Қосимов, Исломов, тиббий-суд экспертлари — Қўчқоров, Ҳусанов, ички ишлар ходимлари — Вульвач, Несен, Асқаров, гувоҳлар — Усенов, Тўйчибоева, Маҳамаджонова, Самиъжонова кабилар қотилнинг даъволарини чиппакка чиқардилар. Ҳақиқатнинг шафқатсиз чангали А. Турсунбоевнинг қоқ ҳиқилдоғидан олди. Тили калдираб қолган жиноятчининг қути ўчиб кетди. Энди у асл қиёфасига кирди. «Қани энди, имкон бўлса, ҳозир ҳаммангни ўлдирардим...» деди у ваҳшиёна ғижиниб ичида.

... Маслаҳатдан чиққан суд ҳайъати раисининг овози баралла эшитилди: «... Турсунбоев Абдуғаппор Ўзбекистон Жумҳурияти жиноий ишлар мажмуаси 80-моддасининг 6-, 8-, 9-бандлари билан энг олий жазо — ўлим жазосига ҳукм этилсин...»

... Орадан анча вақт ўтди. А. Турсунбоев ишини қайта кўриб чиққан Ўзбекистон Жумҳурияти Олий суди жиноий ишлар бўйича судлов ҳайъати ҳам, бошқа юқори мартабали идоралар ҳам ҳукмни ўз кучида қолдирди.

ХУЛОСА

... АНА шунақа гаплар... Муҳтарам муштарийлар! Биз сизларга содир бўлган бир машъум воқеа ҳақида гапириб бердик, холос. Биз суд жараёни тафсилотлари, қотилнинг «сафсаталари» тўғрисида муфассал тўхталиб ўтишни ўзимизга эп кўрмадик. Зотан, биз воқеалар қандай бўлган бўлса, шундайлигича баён қилиб бердик, холос. Хулоса ва сабоқлар чиқариш ҳар бир кишининг ўзига ҳавола.

Биз мақола сўнггида атиги биттагина фикрни айтиб ўтишни истар эдик... Ҳаммамизнинг ўғил-қизларимиз, таниш-билишларимиз, хешу-ақраболаримиз бор. Уларнинг ҳаётлари, юриш-туришлари, яшаш тарзлари бизлар учун бефарқ эмас, албатта. Ёмоннинг олдини олган яхши, дейди халқимиз. Қинғир кўчага биринчи қадам босган айрим кимсалар учун Абдуғаппор фожеаси сабоқ бўлса, ажаб эмас... Чунки бундай иблиси лаъинларнинг ёруғ дунёда яшашга, одамлар орасида юришга, барча билан баробар нафас олишга ҳаққи йўқ. Муборак замин бундайларни кўтариб юришдан жирканади, ҳазар қилади.

СЎНГГИ ГАП... Ҳа, оғир, жуда оғир!.. Самиъжоновлар оиласи бошига тушган фожеага чидаш ниҳоятда мушкул. Биз Нишон опа билан Тошпўлат акалар ғам-андуҳига шерикмиз, ҳамдардмиз. Уларга яратгандан буюк бардош тилаймиз. Ўн гулидан бир гули очилмай, бир санғи қотил қўлида шаҳид бўлган Нигора ва Нилуфарларни эса Оллоҳнинг ўзи раҳматига олган бўлсин!..

Т. РИХСИЕВ,
вилоят суди аъзоси,
Р. УМАРОВ,
Ўзбекистонда хизмат кўрсатган маданият ходими.

● ФУТБОЛ

«ПАХТАКОР» АҲВОЛИНИ ЎНГЛАМОҚДА

ТОШКЕНТНИНГ «Пахтакор» ва «Трактор» жамоалари мавсумда ўзаро учинчи марта рўбарў келдилар. Бундан аввал рақиблар икки бор биллур соврин баҳсларида куч синашиб, биринчи ўйинда тракторсозлар 2:1 ҳисобида, такрор учрашувда эса пахтакорчилар 4:3 ҳисобида ғолиб келишган эди. Бу сафарги республика биринчилигининг баҳси пахтакорчиларнинг тўла устунлигида ўтди ва 3:0 ҳисобида тугади. Тўпларни биринчи бўлимда В. Кечинов, иккинчи бўлимда Р. Галиевлар (2 та) киритишди. Бу ғалабадан сўнг «Пахтакор» турнир жадвалидаги мавқеини бирмунча ўнглаб олди.

Ўнинчи турнинг бошқа ўйинларида қуйидаги натижалар қайд этилди: «Сўғдиёна» — «Янгиер» — 3:0, «Кимёгар» — «Мароқанд» — 1:0, «Нефтчи» — «Навбаҳор» — 2:0, «Шаҳрихончи» — «Наврўз» — 1:1, «Темирйўлчи» — «Нурафшон» — 1:1, «Косонсойчи» — «Сурхон» — 1:0, «Пахтакор-79» — «Чирчиқ» — 3:0.

Навбатдаги ўн биринчи тур ўйинлари 17 май, якшанба куни бўлади. «Пахтакор» футболчилари Наманганда «Навбаҳор»га қарши майдонга тушадилар.

Ўн турдан сўнг жадвалга бир назар ташлайлик:

МУСОБАҚА ЖАДВАЛИ:

	Ў	Ю	Д	М	Т	О
Сўғдиёна	9	7	0	2	13—7	14
Темирйўлчи	9	5	3	1	12—3	13
Нурафшон	9	4	4	1	14—8	12
Нефтчи	7	5	1	1	12—3	11
Пахтакор	7	5	1	1	13—5	11
Навбаҳор	9	4	3	2	9—6	11
Наврўз	10	3	5	2	13—11	11
Кимёгар	9	3	3	3	10—11	9
Косонсойчи	9	4	0	5	10—9	8
Пахтакор-79	8	3	2	3	10—12	8
Мароқанд	8	3	1	4	10—13	7
Чирчиқ	10	3	1	6	10—16	7
Трактор	10	3	1	6	8—15	7
Орол	8	2	2	4	5—7	6
Шаҳрихончи	8	1	3	4	5—15	6
Сурхон	9	0	5	4	6—12	5
Янгиер	9	1	1	7	7—15	3

Муҳаррир Н. НАСИМОВ.

МУАССИСЛАР: ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ВИЛОЯТ КЕНГАШИ ВА «ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» ЖУРНАЛИСТЛАР ЖАМОАСИ.

ЭЪЛОНЛАР, БИЛДИРУВЛАР

Тошкент шаҳар қурилиш бош бошқармасининг
ЁҒОЧГА ИШЛОВ БЕРИШ ЗАВОДИ
Ташкилотлар, корхоналар, жамоа хўжаликлари ва давлат хўжаликларига

ҳар хил маркадаги, жилоланган ва оддий эшикларни, полбоп тахталарни ва 25 мм. кесимли арралаш материалларини, шпон қоқилган, жилоланган панелларни

НАҚД ПУЛСИЗ ҲИСОБ-КИТОБ ЙЎЛИ БИЛАН СОТАДИ.

АҲОЛИГА

ҳар хил маркадаги жилоланган ва оддий эшикларни, полбоп тахталарни, игнабаргли дарахтларнинг думалоқ ёғочлари, 25 мм. кесимли арралаш материалларини

НАҚД ПУЛГА СОТАДИ

МАНЗИЛИМИЗ: Тошкент шаҳри, 25-алоқа бўлими, А. Қаҳҳор кўчаси, 47-уй.
ТЕЛЕФОНЛАР: 55-03-19, 55-02-09, 55-06-37, 55-05-17.

ЮТУҚЛИ ОМОНАТЛАР — ЖАМҒАРМА БАНКЛАРИГА!

1992 йил 8 апрелда

ҚАРШИ ШАҲРИДА ЎТКАЗИЛГАН 99-ЮТУҚЛАР ТИРАЖИНИНГ
РАСМИЙ ЖАДВАЛИ

Ўзбекистон Республикасининг барча жамғарма банкларидаги ютуқли омонатлар бўйича қуйидаги счёт номерларига ютуқлар чиқди:

счёт номерлари	ютуқ миқдори (жамғарманинг ўртача суммасига нисбатан фоиз ҳисобида).
А—009	25
А—059	25
А—100	100
А—122	25
А—182	25
А—237	25
А—273	200
А—302	25
А—322	50
А—360	25
А—406	100
А—444	25
А—488	25
А—539	25
А—575	25
А—607	25
А—669	25
А—717	25
А—731	25
А—793	50
А—826	25
А—871	25
А—917	25
А—932	25
А—963	25

Счетлар сони мингдан ортиқ бўлган жамғарма банкларида барча 1000 рақамли сонлардаги ўша счет номерлари ҳам ютди. Масалан: А—009, А—1009, А—2009 ва ҳоказо, А—122, А—1122, А—2122, А—3122 ва ҳоказо.

Қарши шаҳар ҳокимининг биринчи ўринбосари
У. Б. АШУРОВ.
№ 1287-жамғарма банки бўлимининг бошлиғи
Н. С. СУЮНОВ.

ҲУРМАТЛИ ЙЎЛОВЧИЛАР, САЁҲАТ ИШҚИБОЗЛАРИ!

Тошкент вилояти шаҳарлараро йўловчилар ташиш автокорхонаси сизни Ўрта Осиё ва Қозоғистоннинг исталган жойларига юмшоқ ўринли «Икарус» ва «Кароса» автобусларида қадимий Самарқандни, кўҳна Бухорою, Шоҳимардон зиёратгоҳларини ва Туркистондаги Аҳмад Яссавий мақбараларини зиёрат қилиш учун автобус ажратади. Шу билан бирга, оилавий тантана, никоҳ маросимларига, маъмурият хизмат ишларига вилоятлар бўйлаб «ЛАЗ-695», «ПАЗ-672» автобусларини ҳам ажратади.

Буюртмалар нақд пул тўлаш ва пул ўтказиш йўли билан амалга оширилади.

МАНЗИЛИМИЗ: Тошкент вилояти, Қибрай ноҳияси, Свободний қўрғони, Мир кўчаси. Мулоқот телефонлари: 65-33-54, 65-35-55.

● Ўзбекистон Республикаси «Шарқ» нашриёт-матбаачилик концерни. 700000, Тошкент, ГСП, Ленинград кўчаси, 32. Рўзнома офсет усулида А—2 форматида босилади. ●

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12

Нашр кўрсаткичи: Г—18. Индекс: 64672. Босишга топшириш вақти — 20.00. Босишга топширилди — 18.10. 31646 нусха босилади.